

Mi Második József,
Isten Kegyelméből választott Ró-
mai Császár, A' Birodalomnak mindenkorű öreg-
bittője, Német, Magyar, és Tseh, Dálmátzia,
Horvát, és Tót Országoknak Apostoli Királya,
Ausztriai Fő-Hertzeg, Burgundiai és Lotharin-
giai Hertzeg, Toskánai Nagy-Hertzeg, Erdély
Országának Fejedelme, Mediolánumi és Pármai
Hertzeg, Habspurgi, Flandriai, Tyrolyi Gróff
's a' t.

*Tekintetes, Nagyságos, Fő és Nemesi Rendek,
Kedves Híveink!*

HOGY az Adózásnak igaz és egyenes módja, melly által a'
közönleges terhek egy igaz jó egyenlőség szerént elosz-
tatnak, leg többet használ a' közönleges boldoglágnak előmoz-
dítására; ellenben pedig az azon Adózásnak igazlátlan 's tör-
venytelen felosztása, a' földmivelélet, 's szorgalmatoslágot el-
ojtya, és a' Népnak szaporodását akadályoztattya, kétlég ki-
vül vagyon.

De éppen olly bizonyos, és tapasztalás által meg erősít-
tetett az is, hogy a' mind ekkoráig tartó Ország-Gyűlésekben ren-
deltetett adó-fizetés, és a' belső vagy *Domestica* költségekre
engedtetett esztendei somma is, nem tsak az adózó személyek
között, hanem önnön magok a' Vármegyék között is nem a'
való igazlág fundamentomi szerént osztatott el: mivel még tu-
lajdon az Ország-Gyűlésekben is nem tsak az úgy nevezte-
tett Porták többnyire tsak tetzés szerént számoltattak minden
Vármegyére, hanem maga az Adóvetés, 's a' Jóságoknak,
mellyekről adózni kellett, meg határozása, 's ezeknek
fel

M. N. MUZEUM
ANYAG
CS. LEVÉLTÁRA

fel róvása is, helyte'enül, hibáfan, és a' szorgalmatosságnak terhével vitetődött végbe; Önként következik innét, hogy a' Mi gondvifelésünk, 's igazgatásunk alá bízott Magyar Tartományoknak valóságos boldogságát illy móddal soha el nem érhetni, következésképpen, köteleffégünk kívánnya, a' dolgot úgy intéznünk, hogy minden adózó Jobbágy tsak ereje, 's tehetségéhez képeffé vifellye a' közönféges terheket, és a' Köz-Jóra szántt estendei Ország-adója illendő egyenlőféggel osztassék fel közöttök. Ezt hogy el leheffen érne, szükség, az adófizetést leg inkább olyan Jószágra vetni, melly az igaz jó felosztásra maga egyedül alkalmas: ugymint, Földekre, és Fundufokra, mellyeknek tágosságot és gyümölsözö termékenyféget fel venni, a' szorgalmatosságot ellenben minden terh aloll fel szabadittani kell.

Már, miként kelleffék az özveséges gyümölsözö Fundufoknak, és ezek' termésaiknek is, mind megmérését, mind pedig vizsgálását leg helyesebben, és leg lehetősebb hamarféggal végbe vinni, meg mutattya az ide ragasztott tellyes értelmü Oktatás.

Az abban előadott mód szérént léfzen tehát szükség ennek az egyedül a' Közönféges Jóra tzelezó munkának kezdetéhez fogni, és annak elémozdittásában annyival inkább kinekkinek tellyes tehetsége szérént dolgozni, a' mennyivel véle minden adózó Jobbágnak tulajdon maga haszna leg szorofabban özve vagon köttette.

De nem tsak egyedül a' Paraszti Adózás vitetődött eddig helytelenül végbe, hanem a' Nemesfégnak amaz *Insurrekciójá*, hadbamenése is, mellyre az Országnek Törvényei által köteleztetik, éppen olly bizonytalan, és sem a' való igazfégnak, sem a' Haza védelmezéséért véendő haszonnak egyenlő arányosságot meg nem egyezhető módra tartatott; Tehát ezt is más biznyos rendre szabni, jobban, és szorgalmatos vigyázással meghatározni, vagy e' helyett az időnek mostani környülállásához szabott segélytséget kell szorgáltatni; hogy pedig meghatározathassék, mit leheffen erre nézve a' Nemesfégtől méltán, 's törvényes igazféggal meg kívánni, és ő is mire állhasson réa, elmulhatatlanul szükséges, minden Nemes Fundufokat megmérni, és azok Termékenyfégenek mivoltát meg tudni, és véghez vinni, a' hová mindazonáltal a' Földesuri Jussok, ugymint, Tsapfékek, Malmok, Mézfárfékek, Serházak 's a' t. nem értetődnek.

Valamint pedig hogy meg változhatatlan akaratunk, hogy ezen, minden Jószágos Gazdának éppen olly sérelem nélkül való munkához, valamintzintén a' *Conscriptio* vala, leg ottan, minden halasztás nélkül hozzá fogattassék; ugy bizonyos reményféggel vagyunk, hogy ezen el annyira szükféges, és nyomos kézületekben kiki tellyes erejével fog munkálódni, senki pedig magát beölle kivonni, avagy éppen ellene állani nem méréfzkedik, melyhez képeft önnön magának kellene tulajdonittania, ha ötet, mint a' Mi Köz-Jóra tzelezó Felső Rende'éseinkkel ellenkezöt, méltó 's keményebb kényszerittö módok, 's eszközök által is reá hajtani kéntelenítettünk.

Erre nézve rendeljük,

§. 1.

Hogy Magyar Országban, a' több hozzá tartozó Tartományokkal egyetemben, és Erdély Nagy Fejedelemségben, az e' végre megkivántató kézületek minden haladék nélkül végbe vitetödjenek. Ugymint:

a) Minden termö Fundusok, és valóságos Birtokoknak feljegyzése, és ki - mérése, minden ki - vétel nélkül.

b) A' Fundusok' (akárminémü név alatt légyenek is azok) termése 's jövedelmének meg határozása a' Jószág - Urának tulajdon bé - vallása szzerént.

§. 2.

Mivel olly bizodalommal vagyunk, hogy ezen jóra tzelezó szándékunknak tellyefittéfére, minden Földes Gazda, azt, a' mi tsak tehetfégeben áll, tulajdon maga hasznára, és az avval egyben köttetett Közönféges Jóra fordittandja; Ahcz képeft mind a' Fundusoknak számát, mind pedig azokból véendő Hasznoknak határozását a' Gazdáknak önnön magok meg vallására kegyesen hagyjuk. A' holott mindenek felett meg jegyzésre való, hogy a' Mi szándékunk egyedül arra tzelez, hogy az Adónak tsupán egyenlö felosztására 1600. *quadrata* ölyből álló hold - föld értetödgyön. Semmiképpen azomban az eddig lévő, és ki-szabott Urbáriomi mértékben nem vonsz változást maga után. Hogy pedíg a' hüfégtelen Bé - vallóknak, *Fatenfeknek* a' hamis bé - mondásra minden alkalmatosság el vágattassék, a' következő 8. §. meg irtt Büntetések rendeltetnek, és azok ellen, kik ellenkezöül tselekesznek, keményen meg tarttnak.

§. 3.

A' minden haszont-adó Fundusoknak, és Birtokoknak feljegyzése és mérése, és továbbá ezen Fundusoknak szaporodásához képepest való termékenységeinek meghatározása, a' Földes Uraknak, avagy azoknak, kiket ezek magok helyett rendelkeznek, 's a' tisztvisező személyeknek intézete alatt, hat hiteles férjfiaknak, kiket minden Község maga fog választani, jelenlétekben, fog az hátul ide ragasztott Oktatásnak módja szerént tartatni.

A' Földes Urak, ezeknek arra rendeltt Követtyei, és Tisztyei, az ezen dologra minden Vármegyében rende'endő Al-*Commissiotól*, a' melly azon Vármegyének egy *Commissariusából*, egy Gazdavisezőből, és Vármegye Földnérijéből fog állani, bővebb, és valófágos Igazgatóft véendenek, a' melly szerént fogják munkájokat, a' Fundusoknak kimérése és azok' Termésének nyilván való Haszonvétele iránt elkezdeni: mellynek végezetével az oda rendeltt Al-*Commissiok* a' Község által megmérettetett Fundusoknak, és a' bé-vallott Haszonvételeknek megvizsgálásához fognak.

Mivel a' most nevezett Al-*Commissiok* szüntelenül ezen Munkára kell vigyázni, tehát minden Földes Urak, ezeknek személyeket visezői, és Tisztei, valamint szintén a' Község is, ahoz olly véggel igazittattnak, hogy mindenben magokat annak Rende'éseihöz szabván, azokat tökéletességre vigyék.

§. 4.

A' Vármegyékben rendeltetett Al-*Commissiok*, minden Környékben, *Districibusban* fel állittatott tulajdon Fő-*Commissiotól* fogják a' parantsolatokat venni, melly minden Környékben ezen Munkának Fő-Kormányozója léfzen, és, hogy fenn emlétett szándékunk mindenekben tellyefitteffen, fel osztott Vármegyeire szorgalmatosan vigyázni fog.

§. 5.

Ezen Adófizetésnek egyenlő módgyából származó hasznos következesek fontosabbak, hogysem valamelly haszontalan halogatásnak, vagy kéfedelmeskedésnek hely adattathassék.

Parantsollyuk erre nézve minden Helység Előjáróinak, kiket a' Fundusok' kimérésének el intézete, és a' Földi Termésnek megvizsgálása illet, hogy munkájokat minden tehetséggel
fijctt-

tijetteflék, a' kimérést ebben a' nyárban és öfzfzel serényen szorgalmaztassák, és jövő October Hónapnak végeig annyival inkább végre vinni igyekezzenek, hogy, ha jó, 's helyes Oktatás előre adattatni fog, minden Földes Urak, és Közfégek egyfzerre kezdhetik magok munkájokat; Közönségesen pedig olly tehetős szorgalmatosságot mutassanak, hogy reménységünk ellen az *Al-Commissio*, melly idöröl üdöre minden Helyfégekben meg fog jelenni, avagy a' Környéknek Fő-*Commissioja*, melly minden Varmegyében többféle Helyeken a' dolgot bővebben meg fogja vizsgálni, elegendő okot ne talállyan, a' munkának fiettetése végett az olly kéfedelmes Uraságoknak költségén más különös Tiszteteket rendelni, kik ö helyettek ezt a' dolgot végbe vigyék.

Köteleztetnek tehát mind a' Helység Földes Urai, ezeknek arra rendelt emberei, és Tisztjei, mind pedig a' Közfégek, mihe'ytt a' Varmegyében fel állított *Al-Commissiotól* a' szükséges Oktatást véendik, mindgyart a' Fundusaiknak fel jegyzése, és kimérésehez, azután a' földi Termés Haszon vétele meg betsüléséhez, és azokrol véendő vallások el készítéséhez fogni, és azt, mig mind az ö hozzájuk tartozó Helyfégeknek Fundusait el nem végzik, olly végben folytatni, ha pedig némelly Helyfégekben több Földes Urak találkoznának, kik magok helyett egy Köz Személyt meg bírálni nem akarnának, tehát az oda való Fő-Ispányok fognak azö *Al-Commissiojok* által e' tzeleyra tulajdonképpen egy *Commissariust*, ki az elebb meg nevezett dolgot véghez vigye, rendelni.

§. 6.

A' Földes Uraknak, és jószágos Nemeseknek, vagy ezek Követjeik, és Tisztjeiknek bé-vallási a' Közfégnek, vagy ez által választattaknak jelenlétekben, a' Jobbágyoké pedig nyilván a' Birónak, és a' Közfég választattainak jelenlétekben tétéfenek.

§. 7.

Hogy fenki se féllyen, jószágait azoknak nagyságát, és szaporittását, igazán, 's azoknak tulajdon valóságában bé-vallani, minden büntetéseket el engedünk, mellyek az eddig való *Conscriptiokban* a' földeknek, és azok' terméseinek el tagadása miatt szokásban voltak; és akarjuk, hogy fenki azért ne háborgattasson, ha most olly Fundusok jönnének világoffágra, mellyek még eddig adózás alatt nem voltak.

§. 8.

Jelentjük ellenben, és Kegyelmesen rendellyük, hogy, ha már egyfzer az uj vallások le-tétettek, és béfzedettek, azomban pedig valamelly, akárkihez tartozó Fundusok szántszándékkal, vagy tsalárdfágos el hallgatás miatt meg nem mérettettek, és bé nem mondattak volna, a' mennyire azok alattomban jelentettek-bé, e' következendő módon kelleffék az ollyatén Hüfégtelenekkel bänni; tudniillik: Ha az Nemesf illető ollyatén el titkolt Majorfágbéli Fundus Nálunk, vagy a' Mi Fő, avagy Al-Commisszionknál bé jelentetik, és ezek közzül valamellyik által vólta-keppen igaznak találattik, az olly Nemes ellen, mint a' Mi Kegyelmes Rendeléseinknek Által-hágója ellen, *Fiscalis* Per inditaffon, és tsak igen rövideden el végeztesfen: A' fellyebb való Biró előtt is minden további halogatás nélkül fel vétetödvén, azonnal el végeztesfék; Az ollyatén Által-hágó pedig az el titkolt Fundusnak Ára érésében meg büntettesfen, és ha a' Pénznek leg ottan való le tételével azt fel nem váltaná, azon Fundus Biró által töle el vétettesfen, és a' Bemondónak, Neve el titkolása mellett, vagy azon Fundusnak Ára, vagy pedig a' Fundus maga által-adattassfék: Hogyha pedig Jobbágyi Fundus lenne, annak birtokában a' Béjelentő (mindazonáltal a' Földes Uri haszonvételnek, 's szolgalatnak terhével) egyenesen tétettesfen; Ha pedig ugy történne: hogy az ollyatén Béjelentő esmeretlen maradni akarna, az általa fel fedezett Fundus nyilván való kótyavetye által el adattattván, az érette fel véendő Pénz ekkor is nevének el titkolása mellett néki fizettesfen.

§. 9.

Minden egyéb el-titkolásnak neme, és akár a' Földes Urak, Tisztek, Földmérők, Esküttek, 's Közfég Választattai által, akár a' magános Gazdák által, a' ki-mérésnek, és bé-vallásnak meg tsalására tzélozó el követett egyenetlen módok, 's eszköök, a' véteknek mivóltához képpeft, minden tekintet nélkül fognak meg büntetödni; a' bírság Ára pedig a' Fel-fedezönek fog nevének el hallgatásával iteltetni. Azt is kinekkinek örizkedésére ki-hirdettetni akarjuk: Hogy ha a' Mag-béli, vagy egyéb Földi-Termés haszon-vételről téendő vallásoknak bé-fzedése után, azokban valamelly tsalás, vagy el-titkolás tapasztaltatik, az ollyatén Általhágó az el titkolt, vagy kevesebbre mondott haszonvételnek Árában meg fog büntettetni, a' melly mindazonáltal oly móddal vitetödik végbe, mint az előbbi tzikelyben meg iratott; a' somma pedig a' Ki-nyilatkoztatónak neve el hallgatásával által-adatandik.

§. 10.

§. 10.

Utollyára rendellyük: Hogy az ollyatén el készített bévállások, minekutánna a' Földes Urak, Jószágos Gazdák, azoknak Követtyei, vagy Tisztjei által megvizsgáltattván, nevek aláírásával meg erőfittetnek, azokat meg tekénten mindeneknek szabad legyen, és e' végre a' Biráknál, vagy Plebánusoknál le tétettvén tartassanak, hogy tudniillik egy Helység a' másik Helységre, és Földes Gazda a' másokra vigyázhasson.

Mint hogy szükfégesképpen gondgyának kell lenni kinekinek arra, hogy Szomzédgya' földgyeinek igaz ki-méréfere, 's bévállására vigyázzon, ne hogy az Adónak el osztáskor az el titkolt, vagy kevesebbre mondott Fundusokra esendő terhet is ö nékie kelleffék viselni: A' Nemes Telekek iránt pedig, ha az *Insurrection*nak Ország védelmezésének, vagy egyéb ölzve-adandó fegedelemnek meg határozása történnék, az illyetén esetre az egyenlő terhnek viselését, és egyarányosságát, az igazán Bévallónak megterhelése nélkül, el érni nem lehetne.

Ugyanezen egyarányosság kívántatik meg a' Helységek részéről is, ne hogy azok is egyik a' másoknak terheit egyenetlenül viselni kéntelenitessenek.

Egyéb aránt fontos okokból azt reménylyük: Hogy ezen hasznos Rendelésünknek, melly egyedül a' Közönséges Jóra tze-loz, kiki hazafiúi buzgósággal engedelmeskedni, és ennek meg nem tartásából következhető sérelmeskároktól magát örizni fogja. Többnyire Császári 's Királyi Kegyelmissel Hozzátok hajlandók maradunk.

Költt Bétsben Böjt elő Havának 10^{dik} napján 1786. Országlásunknak, a' Rómainak ugyan 21^{dik}, a' többinek pedig 6^{dik} Esztendejében.

JOSEF.

Gróf Pálffy Károly.

Hadrovich Antal.

INSTRÜCTIO

avagy Oktatás, melly szerint magokat a' Földes Urak, ezeknek Helytartói, a' Tifztek, és a' Helységek a' most elővétetendő Conscriptioban, avagy öfzveírásban, Föld-mérésben, és a' Fundufoknak ki-jelentésében magokat tartani, s ahoz alkalmaztatni köteleffek lesznek.

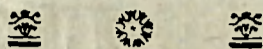
I. §.

E' munkának Igazgatála minden Helységben a' Földes Urasághoz közönségesen tartozik, ahol pedig együtt Többen birnak, ahoz, a' kire e' dolgot köz akarattal bizzák, vagy ha talántán egyre *compromittalni* nem akarnának, ahoz, a' ki ő Felségének kegyes Rendelése szerint §. 5. a' Felső Commissiótól Commissariusnak fog neveztetni: Tehetsége a' Földes Uraságnak, vagy Helytartójának, vagy az érra rendelt Commissariusnak, a' mi ez új mérést, és ki-jelentést illeti, ki-terjed a' Birtokosoknak külömböztetése nélkül mindennemű Fundufokra, mellyek egy valóságos Helységnek, vagy pedig olly Községnek foglalattyában találtnak, melly a' végre, hogy abból a' Rendelés szerint bizonyos Férfiak választassanak, eggyes házaktól öfzve-állittatott. Maga a' munka pedig áll mindenek előtt az *Inviatioból*, avagy *Igazgatásból*, hogy

- a) valamennyi Fundufok, a' mint *Topographicè* fekszenek, öfzveírattassanak, következendöképpen, hogy semmi Fundus ezen Conscriptiobul ki ne maradjon; hogy azután
- b) valamennyi Fundufok, mellyek akármelly Helységnek foglalattyához vagy tartoznak immar, vagy ahoz oda fognak kaptoltatni, *fekvő voltok* szerint meg-méretteffenek. Végtére hogy

A

c)

c) a' Hafzonvétel a' Termésnek mennyiségéből, és minémüségéből világofságra hozattasson.

2. §.

A' Földes Urak tehát e' munkára egyet, vagy többet magok Tisztjei közül *nevezzenek*, tellyes Hatalmot nékiek adván, ugy mindazáltal, hogy ezeknek munkálkodásírói ok magok *felellyenek*.

A' Földes Uraknak illyen Helytartói azután a' minden Vármegyében fel-állittatott Al-Commissiótól öfve fognak hivattatni, Nro. 1. voltaképpen tanittatni, és e' munkára az 1. szám alatt ide függetett Formula szerint meg-esküttetni.

3. §.

Minekutánna az Al-Commissiótól elegendő Tanittást, és Informatiót vesznek a' Földes Uraknak Helytartói, a' hozzájuk tartozó Helységekhez vizsgálva térni fognak; minden Helységet magányosan, vagy ha talántán nem igen számossak, több Helységek egy-fzersmint egybe gyűjtvén az Ország Fejedelmének az elöl vétetendő Föld-mérésre, és a' Fundusok' ki-jelentésére-nézve kegyes Szándékát értelmessen elejekbe terjeszték, amaz okokból pedig mellyek ő Felsége Kegyes Rendelésének 10. §. foglaltatnak, Vélek meg-ismértetsék, mely szükséges légyen, hogy semmi féle Fundus, vagy Termésnek mennyisége, akár hihez az tartozzon, egészlen, vagy Réziben el-ne titkoltasson.

4. §.

Valamint a' Helységhez, úgy az Urasághoz tartozó Fundusoknak mérésénél, és ki-jelentésénél a' Biró, és az Esküttek jelen légyenek; a' hol pedig sem Biró, sem Esküttek nem volnának, ott a' Helységtől *Voksolás* által választassanak: szinte illy moddal rendeltessenek e' munkára hat Férjfiak a' községből, a' kik hiteles, és jámbor emberek, a' kik a' gazdálkodást jól értik, a' helyeket, és azoknak térségét jól tudgyák, és a' kikben a' Helység leg-inkább bizakodik: E' választottaknak számából ki-ne záratassanak a' kevesebb Fundusokat biró Compossessoroknak Jöblágyai, sőt inkább közülök, ha senki nem választatna, egyet, vagy ketőt illy választott Tagnak nevezzen az Uraságnak Tisztje, vagy Helytartója, vagy Hivatallya szerint a' Felső Commissiótól rendeltett Commissárius.

5. §.

5. §.

A' Biró, az Esküttek, és a' Községből választott Férjfiak Nro. 2. az Uraságnak Helytartója előtt a' 2. Numerus alatt ide függesztett Formula szerint Hiteket le téven, kötelesek lesznek arra, hogy akármelly Fassionak, avagy ki-jelentésnek alkalmaságával, melyet kiki teend a' Birtokosok közül, ugyan árra nézve illendő *vigyázással* lenni, és hogy a' Fundusoknak számát, és a' meg-tett ki-jelentést meg-*visgálni*, és az *akadályokat* mind egyaránt lelki-ismérettyek szerint ki-fogják jelenteni.

6. §.

A' most említett Közönséges *vigyázáson* kívül, az lesz még minden Helység' Birájának, és Esküttyeinek különös kötelefségek, hogy a' Földes Uraknak, és ezek' Helytartóinak, még a' mérésnek, és a' Fassioknak egész munkája tart, segítségül legyenek, és akármelly eköl-adandó foglalatosságokra nézve kézséggel meg-tegyék munkájokat.

Ha talántán a' Birót, vagy az Esküttek közül valamelyiket a' betegség akadályoztatná e' munkától, e' helett a' községből választasson, és tétéffen más hiteles, jámbor, és bötsületes férjfiu.

7. §.

Mind azért, hogy a' községből választott Férjfiak között tehetősebb legyen a' *Controleria*, avagy Ellen-vigyázás, mind pedig, hogy munkájok meg-könnyebbitésen, választassanak forsolással az említett hat Férjfiak közül hárman a' kik közönségeffen minden munkára alkalmaztassanak: a' más Három pedig akkorra maradjon, midőn az Atyafiság, vagy más egyéb szövetség miatt, melly talántán a' *Futens*, ki-jelentő, és vagy az egyik, vagy a' másik között az előbbeni három választottak közül volna, méltán lehetne félni a' Pártolástól; ilyenkor az utóbbi három közül tétéffenek emezek' helyébe: úgy szinte akkor ha talántán *panaszok* támadnának, a' mit az előbbeni három el-vegez, az utóbbi három bővebben meg-*visgállya*.

8. §.

Minekelőtte a' valóságos Földmérés, és a' Fassio el-kezdődgyon; minden Helység' foglalattyának hátári jól, és értelmessen ki-jegyeztesse, ne talántán *hibák* történyenek azután a' munkálkodás alatt, és hogy minden Helység előre tudhassa térjségét

ama' Fundusoknak, mellyek ő általa ki-mérettetni, és ki-jelentetni fognak.

Az igen kitsiny, és egymáshoz közel-lévő Helységek, vagy pedig a' széjjel-fekvő házak, az Al-Commissionnak igazgatása fozint egy Községben vonattassanak öfzve, és ébből választassanak azután az említett Férjfiak Közönséges sorfolással. Ezen öfzve-vonattatás, az említett móddal öfzve foglalt Helységeknek, vagy magányos Hazának akár Jussait, akár Tulajdonit se meg nem változtattya, se meg nem kifibbitti; mert az ilyen öfzve-vonattatásnak nem egyéb a' tzellya, hanem hogy minden Helységnek foglalattya igazán meg-határozni, a' benne lévő Fundusokat öfzve-irni, ki - mérni, és a' belőlök eredő Jövedelmeket ki - jelenteni leheffen.

A' Helységek' foglalattyanak illy határozása után a' szomszédok tartozzanak áthatatossan egyet érteni.

9. §.

Írásra szükséges eszközöket, és nyomtatott Tabellákat, mellyek e' munkához tartozandok, valamint a' Földes Urak, ugy a' Helységek magok ferezzenek.

A' Királyi Helytartó Tanács pedig olly rendelést tégyen, hogy a' Fásfioknak ki-rendelt Tabellái elég számossan ki-nyomtattassanak, leg-ótsóbb áron adassanak, azoknak ára pedig, hogy kiki tudhassa, ki-hirdetteffen.

10. §.

E' kézűleteket előre már meg tévén, kezdgyenek azután az árra rendelt személyek a' munkához, melly a' mennyire, az öfzve irást, a' Fundusoknak ki-mérését, és a' Jövedelmeknek ki-jelentését illeti, a' térj-mezőn történnyen: ennél pedig jelen légyenek.

- a) A' Helységnek Birája, és Esküttyei.
- b) A' választott Férjfiak közül hárman, a' kikre tudniillik a' fars eskik.
- c) A' Fundusnak Tulajdonosza tulajdoni személyében, vagy elegendőképpen Plenipotentiatussa által, kiről mindazáltal ő tartozzon felelni.

A' Tellyes hatalmú Személy-vifelőnek küldése tsak ama Földes Uraknak engedtetik-meg, a' kik az Országon kívül, vagy nagyobb

nagyobb Hivatalban vannak, és a' Helységnek Körülettyében Fundusokat birnak: A' többi Földes Urak ki-nem vétetnek a' személy-szerint való meg-jelenéstől, *hanem csak fontos okokra nézve.*

II. §.

A' Fundusokat, mellyek *bizonyos időre ki-arendálva* vannak

- a) Ki-jelenteni tartozik a' Tulajdonos.
- b) Azokat pedig, mellyek *Arendában a' Successorokra is ki-vannak terjesztve*, maga az *Arendátor*, a' ki ezen esetben úgy tekintetik, mint a' Tulajdonosnak személy-vifelője.
- c) A' *Helységeknek, Templomoknak, vagy a' Fundatioknak* Fundusait az, a' ki azokat *adminisztrálja*, vagy gondgyát viseli.
- d) A' *Plebaniára tartozandokat* végtére tartozik ki-jelenteni magá a' *Plebános*.

12. §.

Ha valamely Föld-birtoknak Tulajdoná, vagy leg-alább házári pör alatt vannak, de tudva van még-is, ki légyen, a' ki azt *birja*, az tegye-meg a' Faffiot, a' ki a' pörös földet *most birja*; úgy mindazáltal, hogy ebből semmi következés ne támadgyon, mintha ez által a' Tulajdonoságról, és az ebből származni szokott Juffokról való kérdés el-végeztetett volna.

Ha pedig maga a' *Possessorium*, avagy a' *Birás* pör alatt volna, és így az ilyen Föld mivélés nélkül állana, mivel semmiféle termékeny Fundust el nem lehet hagyni, ha talántán a' dolgot töftént el végezni nem lehetne, az ilyen Fundusnak ki-jelentését (a' pörlekedő Rézek' Juffainak sérelme nélkül) *tegye-meg közülök egyik, a' kit az Al-Commiffio fog rendelni.*

13. §.

A' Munkánál elől kell venni a' Conscriptioknak, Méréseknek, és Faffióknak ki-rendelt Tabelláit a' 3. Nr. alatt ide függőztetett Nro. 3. *Formulare* szerint, mellyekkel azután az *Öfve-írásra* nézve, a' terj-mezőn a' következendő rend, és világosfittás szerint kell bänni.

Ugyan a' Conscriptionak, Mérésnek, és Faffiorak Tabellája az egész munkát két szakaszra osztja:

- a) az első szakasz a' Fundusoknak *öfve-írását*, és ki-mérését
- b) a' második a' Jövedelmeknek, avagy Terméseknek határoz'fit foglallya magában, mellyeket a' földeknek Termékenysé-gére nézve kell meg-tudni, és fel-jedzeni.

E L S Ö S Z A K A S Z.

14. §.

A' Conscriptio
ról. avagy öfzve
írásról és a' mé-
résről.

A' *Fundusoknak öfzve - írása által* világosságra kell jönni minden termékeny Föld-birtoknak, melly akármelly Helységnek körülettyében foglaltatik, akár kihöz tartozzon.

Minden Föld-birtokos köteles lesz a' Helység' körülettyében lévő fundusait, amint *Topographicé fekszenek*, ki-jelenteni. Mire nézve szükséges lesz, hogy a' Helység körülettyében lévő Fundusok' Birtokosinak, a' kik talántán más Helységben laknak, megjelenteffen annak údeiben a' nap, mellyben elől fog vétetni a' hozzájuk tartozandó Fundusoknak öfzve-írása, ki-mérése, ki-jelentése, hogy ezen foglalatosságra meg-jelenheffenek.

15. §.

Hogy pedig a' Fundusoknak öfzve-írásában semmi akadály ne légyen, szükséges lesz mindenek előtt a' Helységekhez tartozandó Fundusokat egyenkint tekintetbe venni, és a' Föld-birtokat Szakaszkra, avagy Darabokra, és Düllőföldekre fel-osztani.

Ezen nevezetek alatt: Szakaszk, Darab, Düllő-föld: a' Föld-birtoknak olly Térjsége értetődik, melly a' közben fekvő utak, folyó Vizek, tövis bokrok, vagy többféle természetes batárok által elvan választva a' többi Birtokoktól, vagy a' melly különböző művelésre rendeltetett Fundusok mellett fekszik, akár azután ezek szántó földekből, vagy rétekből, akár szőlőkből, vagy erdőkből, akár más egyéb földekből állanak. Az ollyan Fundusok mindazáltal, mellyeknek művelése, és haszna különböző, noha talántán egymás mellett vannak, leg-főképp', ha nagyobbak, öfzve ne véteffenek egy ollyan közönséges szakaszkba, hanem ha talántán a' külömbség tsak történetes volna; így példának okáért, ha valamely szőlő a' többi szőlők között lévén, egy údeig rét gyanánt szolgálna, vagy ha valamely erdőske, vagy egy kis halastó a' rétek, vagy a' szántó földek között feküdne.

Meg-történhetik, hogy egy illyen Föld-Szakasznak mindedig nem volt semmi nevezete: Ha úgy? a' Helységnek akarattya szerint el kell aztat nevezni, hogy bizonyos név alatt fel leheffen írni.

16. §.

Egy Falu, vagy kisebb Város, vagy egy mező Város a' hozzá tartozandó Házaknak számával együtt egy *szakasztásnak* irattasson, és az ilyen *szakasztás* azután ugyan a' *Helységnek* nevével neveztesse. Ebben magányosan minden ház, a' *Contcriptionnak* alkalmatosságával réa' tétetett Numerussal és a' mostani *Birtokosnak* Fel-jegyzésével együtt különös *Positiot* avagy rendet fog tenni: úgy azonban, hogy a' Háznak Funduffa ki ne mérettesse. A' Ház után töstént a' házi kert a' második *Positióba* téttesse.

Ezen *Szakasztás* a' Fassionak Tabellájában leg-előre helyheztesse, akkor pedig, ha kisebb *Helységek*, és *Birtokok* többen össze-vonattatnak egy Községbe, ugyan az említett *Szakasztásnak* neve annyiszor újra fel-jegyeztesse, valahányszor a' rend szerint új *Helység* következik. Ha pedig a' Községek szíjjel fekvő házakból állittatnak össze, számokra különös, és a' *Helynek* nevével elneveztetett *szakasztás* fel ne vétesse; úgy színte az össze kaptolt, és össze tartozandó Községekben ama *Házak*, mellyek a' *Helységtől* távol vannak, az ilyen *szakasztásba* oda ne helyheztesse, hanem ott, a' hol találtni fognak, irattassanak össze.

A' mérésnek szílyya az, hogy a' Földeknek, 's egész *Hátárnak* Térésége világosságra hozattasson, nem vigyázvan akár arra, minémü haszonra fordittatik most az említett Föld birtok, akár pedig arra, ki légyen annak *Birtokosa*? az ilyen mérés a' *Helységeknek* *Birái*, és *Esküttyei* által fog végbe vitetni.

17. §.

A' mérés kezdődgyön az *Uralságnak* valamelly *Funduffán*, hogy így a' *Birák*, és az *Esküttek* a' mérésnek módgyát *gyakorlás által*-is meg-tanulván, alkalmatofabbak legyenek, és a' mérésben tudofabbak akkor, midön a' *Helységhez* tartozandó *Fundufokat* mérni fogják.

18. §.

A' *Helységeknek* *Birái*, és *Esküttyei*, a' mérésekre szükséges eszközöket vévén, és a' mérést *gyakorlás által*-is meg-tanulván, mérjék-meg valamennyi *Fundufoknak* *Hosszát*, és *szélességét* olly rendel, a' mint fekszenek, nem vigyázván akár arra, ki légyen azoknak *Talajdonos Birtokosa*, akár pedig a' *Földeknek*

minéműségére, avagy *arra*, ha vallyon *szántóföldeke'*, vagy *rétek*, vagy *mezők*, vagy *kertek*, vagy *erdők*? *azt pedig, a' mit találni fognak*, jegyezzék-fel a' *Fassionak* *Tabellájában* a' *hosszúság*, és a' *szélesség* szerint négy *Rubrikára*, *Sommáját* pedig a' *Hold-földeknek* minden *Fundusra* nézve írják - be a' *Fassiók* *Formulájának* *arra* *rendelt* *kolonnyaiba*, avagy *oszlopiba*.

19. §.

Ahol a' *Fundusok* *egyenlők*, a' *szélesség* a' *hosszúsággal* *számvetés* szerint sokszoroztatván, ebből azután a' *négy* *szegű* *ölekek*, ezekből ismét a' *Hold-földeknek* *számát* ki kell tsinálni. Akkor pedig, ha talántán a' *Földek*, *Düllök*, vagy *Telekek* *egyenetlenek*, és *sok* *szegletekből* állók volnának, és ezeknek *össze-számlálására* a' *Biráknak* és az *Eskütteknek* nem volna elegendő az adandó *Instructio*, avagy *oktatás*, az illy állapot jelentessen-meg minden *halasztás* nélkül az *Al-Commisszionak*, hogy az említett *egyenetlen* *szegleteknek* *ki-mérésére*, és *össze-számlálására* *Földmérőt* leheffen *küldeni*.

20. §.

Mivel a' *Földes* *Urafság* *arra-is* tartozik *gondot* *viselni*, hogy a' *Jobbágyoktól* minden *egyenetlen* *Teher* *el-fordittasson*, az *Urafságnak* *Tisztjei*, midőn az *alattok* *lévő* *Helységekben* a' *mérésnek* *munkája* *elő* fog *vétetni*, *köteleffek* *lesznek*, nem tsak *megvisgálni*, ha *jól*, és *igazán* *mentek-é* *végbe* a' *mérések*, hanem *azonkívül* *tanitgatni* *egyszermint* a' *tudatlanokat*, *sőt* *egy*, vagy *két* *Fundust*, *minekutánna* *ki-mérettetett*, *újra* *mértekre* *venni*, hogy *igy* *annál* *bizonyosabb* *légyen* a' *tett* *mérésnek* *hibátlansága*.

21. §.

Ugyan *erre* *nézve* a' *Földes* *Ura*' *Helytartóinak*, *Tisztjeinek*, vagy a' *Felső* *Commissiótól* *rendelendő* *Commissariusnak* az *Al-Commissio* *által*, *leg-főképpen* *pedig* a' *mellette* *lévő* *Föld-mérő* *által* *adatni* *fog* *gyakorlásból* *álló* a' *4.* *Numerus* *alatt* *ide-függesztett* *Instructio* *szerint* *Tudósítás* a' *felől*, *mi* *móddal* *kell* a' *földeket* *ki-mérni*, és a' *ki-mérésben* *talántán* *elő-adandó* *akadályokat* *meg-előzni*.

22. §.

Mivel *pedig* az *Ország* *külömbféle* *reszeiben*, a' *Fundusok* *majd* *nem* *minden* *nemeire* *nézve* *külömbfélék* *leendenek*

a' mértékek, és ezeknek *nevezeti*, meg-engedtetik könnyel-ségül a' Fundus' Birtokosának, hogy Faffióját, avagy ki-jelentését úgy tetteffél, a' mint szokás ama Réfzeken, mellyekben lakik; ugyan erre nézve a' mértékeknek ama neveit: *Hold-föld, Negyed-rész, 'Zákmány, Kapások, Kaszások, Mérő, Köböl, Szántás* 's a' t. mellyek az ott való népnél szokásban vannak, be kell tenni a' Faffionalis Tablában a' 3. Numerus alatt árra-rendelt *Rubrikába*, utánna pedig *azonnal* oda kell helyhezteni, az említett nemü mértékből hényat foglal magában az olyan Fundus. A' földnek lapját, melly a' mérés által fel-találtatik, 1600. ölekből álló Hold-földekké kell azután változtatni.

M Á S O D I K S Z A K A S Z.

23. §.

Miutánna valamelly' Fundus ki-mérettetett, *ki kell tudni*, 's ^{A' Termékek' meg-ösmertetésének, és meghatározásának módgya.} *meg kell határozni* az abból eredő *termést*; ezt pedig akkor, és éppen olly móddal kell végbe vinni, millyen az *öszve-írásra*, és leg-főképpen a' Földeknek mérésére ki-rendeltetett; ugyan erre nézve a' Faffional, avagy a' ki-jelentésnél, és a' termékeknek határozásánál éppen ama személyek legyenek jelen, mellyek jelen voltak a' ki-mérésnél.

24. §.

A' Faffio, és a' Termékeknek határozása a' következő rendhez alkalmaztasson:

1. A' Birtokosok közül kiki maga jelentse - ki, mit terem a' Föld, melly Birtokában vagon.

2. Minden Birtokosnak e' tulajdon Faffiója ki-terjedgyen *mindennemü* földekre, mellyek *hasznosak*, avagy *termékenyek*. A' termékek pedig vonattassanak *öszve* a' Földeknek ama 4. Fő-neveire: *Szántó - földekre tudniillik, rétekre, szőlőkre, és erdőkre*, mellyek a' 3. Numerus alatt ide függesztetett Faffionalis Tabellában ki vannak téve.

25. §.

Tulajdon nevei a' hasznos Földnek e' következők:

a) Szántó-földek.

b) Az ollyan Szántó-földek, mellyek több Esztendőknek folyása alatt tsak *egyszer* műveltetnek.

C

c)

- c) Halas - Tók.
 d) Rétek.
 e) Kertek.
 f) Mezők, és Havafok.
 g) Tövis bokrok.
 h) Szőlők.
 i) Erdők.

Az arany, ezüst, vas, és enyves szén bányák, és többféle, úgy szinte a' só-érlelések, és a' köbányák, úgy mint a' tsupa ferénységnek ágai a' mérésnek, öltve-írásnak, és a' ki-jelentésnek Tabelláiban egyébképpen fel nem jegyeztesenek, hanem egyedül felső lapjuk szerint.

A' *küsziklák*, a' *tellyességgel gyümöltstelen hegyek*, és a' *viz-állások*, mellyek gazdaságos haszonra éppen alkalmatlanok, az *utak*, a' *viz-árkok*, és a' Földnek hasonló darabjai, mellyek semmit sem termenek, a' *Fassióból ki-bagyattassanak*: a' mint mindazáltal Topographicé fekszenek, midőn a' Termékeny valóságok öltve fognak irattatni, jegyeztesenek-fel rövideden, olly emlékeztetéssel, hogy ezen Földek, mint *gyümöltstelenek* sem a' mérésben sem a' Termékeknek ki-jelentésében-fel nem vétettek.

26. §.

A' szántó földekre nézve tétéssen a' *Fassio* a' *mag* szerint, melly azokban terem. E' végre tulajdonképpen a' *magnak* csak négy Fő-nemeit kell fel-venni: A' *Búzát* tudniillik, a' *rozstot*, az *árpát*, és a' *zabot*. Minden Föld-birtokos a' *magnak* e' négy nemeiből azt jelentse-ki, melly *Közönségesen* mind a' tavaízi, mind az ölti vetésre szolgál.

Ez végbe mehet következő móddal: meg kell kérdezni a' *Birtokost*, mennyit vet-bé szántó földgyeibe? és mennyi magot vesz vízíza az ölti, és tavaízi vetésből középízerü elítendőben? Innend az egész Jövedelem ki-tudódik. Példának okáért: Egy szántó-földgyébe be-vetett 8. méröt: meg-vallya a' *Birtokos*, hogy a' rozsból be-vef 6 magot, és az árpából 8. magot. A' *Fassionalis* Tablában tehát a' *Rozs*nak Rubrikájába irattasson-fel 48. mérö, és az *árpának* Rubrikájába hasonlóképpen a' ki-jelentett summa, 64. mérö: és így tovább.

Hogy

Hogy ha mindazáltal némelly Birtokosok a' magnak négy Fő nemeiből egyiket sem, hanem ezek helett más egyéb magot vetnének földgyökbe, ezek iránt nem szükséges Fafliot tenni; hanem az ilyen Földeket más hasonló termékenységű Fundusokhoz kell hasonlítani, és az ilyen hasonlításból ki-tudódott Termést a' magnak négy fő nemei közé fel kell jegyezni. Bővebb Tudósítást ad ez iránt a' 3. Numerus alatt ide függettetett Példázat, és ennek ugyan ott lévő Fejtegetése.

27. §.

Az arendába ki-adott Fundusok iránt szintugy a' termés szerint tétessenek a' Fafliok, úgy, hogy a' bizonyos időre határozott arendára nézve az Arendának ára, vagy a' mit a' Tulajdonos máskép' az Arendátortól vesz, semmi tekintetbe ne vétessen; Az Arendátor' Maradékira pedig ki-terjesztetett arendára nézve az arendának somnája, melly a' tulajdon Uraságnak fizettetik, ugyan attól le ne vonattathasson.

28. §.

A' Földes Urak, Plébánusok, és minden Föld-Birtokosok, a' kik tulajdon jövedelmeket számadó könyvekbe rend szerint bé-szokták írni, kötelessék lesznek, magjoknak Termését szám-adó Extractusokban, avagy rövid ki-vonásokban, mellyek magokban kilentz esztendőt foglallyanak, 1777^{dik} esztendőtől fogva tudni-illik egész 1785^{dik} esztendeig, elől adni, és ugyan különösen minden majorságra nézve; Ezekből azután a' tavaszi vetésnek három esztendőbeli, és az őszi vetésnek ugyan annyi termése könnyen ki-tudódik; ennek pedig harmad része végtére, úgymint egy esztendőbeli Termés minden nemre nézve jegyeztesse fel a' Jobbágy Fundusok iránt 3. Numerus alatt ide függettetett Táblában ki-tetett hetedik Rubrikában.

Hogyha pedig a' majorbéli, a' Plébániára tartozó, és a'-többi ilyen Fundusok kilentz esztendők alatt szüntelen műveltettek volna, akkor az egész termés, melly a' tavaszi, és az őszi vetésekből egyszermint egy esztendőbelinek találatik, tétessen-fel az említett Rubrikába: A' szám-adásoknak Extractusai, avagy ki-vonási ára-is fognak szolgálni egyszermint, hogy azok szerint meg lehetessen itelni, és jobbitani a' Jobbágyóktól téendő Fafliokat.

29. §.

Hogy ha pedig némelly Föld-Lirtokosok *röftségből*, vagy más egyéb okokból, nem úgy művelték a' kezekben lévő Fundusokat, a' mint kellett volna, következendöképpen a' *Földnek minémiségére nézve* még közepfzerü termést sem vullanának, akkor a' Helység, és az Uraságnak Tisztje meg ne elégedgyen illy tsekély Faffióval, hanem inkább természet az ilyen el-hagyatott Fundusoknak tudgya, és írja-meg, egyéb hasonló termékenységü Fundusoknak *terméséhez képest*.

30. §.

A' 25. §^{ban} b) alatt fel-jegyztetett *szántó földekre nézve*, mellyek több esztendőknék folyása alatt csak egyszerű műveltetnek, egyébbkép' pedig azután legeltető mezőknek rendeltetnek, azt kell észre venni, hogy fokszor vagy csak a' rosz szokásnak, vagy a' Fundusok' nagyobb bővségének inkább, hogy sem a' földek' természetes gyümöltstelenségének kell aztat tulajdonítani, hogy az ilyen Fundusok több esztendőknék folyása alatt művelés nélkül maradnak: mire nézve a' Földes Urak, és a' Helységek meg ne engedgyek, hogy ilyen tulajdonsággal Faffioba tetteffen valamelly Fundus, melly máskép' vagy *szántó-földnek*, vagy rétnék alkalmas volna.

El kell tehát mindenkor előre végezni, ha vallyon az illy Fundust, melly a' ki-jelentő által illyennek mondatik, *valóban* a' földnek *gyümöltstelensége* miatt ezen rendbe, vagy inkább a' *szántó-földeknek*, és réteknék, úgymint hasznos, és művelés alá való földeknek rendgyébe kellé helyheztetni? Ha tehát azt használni lehet? azt úgy kell venni, mint *szántás alá* való földet, és természet a' már el-rendelt mód szerint, hasonlítás által meg kell határozni, 's fel-jegyezni.

31. §.

Ellenben pedig, ha *gyümöltsteléneknek* ösmértetnek, meg kell vizsgálni termésjeket, és azt, mire fordittatnak közonségeffen? azután pedig fel-jegyezni a' Termésnek árra rendelt Rubrikájában. Egyébaránt a' Faffionális Táblának második Rubrikájában ki kell tenni, *bány esztendők alatt műveltetnek egyszerű az ilyen Földek*.

32. §.

A' halas-Tók lapjok szerint a' termésre nézve a' szántás alá való Fundufokhoz hasonlittanak, mivel azokat többnyire, ha róluk le-eresztetik a' viz, fel-lehet szántani, és mivel a' halas-tókban a' halászatot úgy kell tekinteni, mint ágát a' serénységnek, és úgy, mint több költséget okozó állapotot. Erre nézve a' halas-tókat a' termésre nézve a' leg-közelebb, és az *egyenlő* termékenységi szántó-földekhez kell hasonlítani, de még-is a' Fassionak második Rubrikájában nyilván úgy kell azokat fel-jegyezni, mint Halas-tókat.

33. §.

A' Rétekből való Jövedelmet a' széna, és *farju* szekereknek számából, melly azokban terem, kell ki-vonni, azután pedig a' középzeru mérték szerint be-írni a' Fassionalis Tabellának arra rendelt Rubrikájába.

34. §.

Akár minémü Kertekre tsak úgy kell tekinteni, mint Rétekre: és így azoknak Jövedelmit, nem vigyáztván a' benne termő veteményekből, úgymint a' Zöldegekből, vagy a' Gyümölcsökből származni szokott Haszonvételre, úgy kell fel-venni, mintha *legjobb* Rétek volnának: ki-vévén még-is ama kerteket, mellyek ide's tova a' Falukban *leg-alább* való tulajdonságúaknak találtnak; mert ezeket a' földnek minémüsege szerint a' Haszonvételre nézve az *alább* való Rétegek Jövedelmével kell össze hasonlítani, és e' szerint azután fel-jegyezni; A' Fassionalis Tabellában pedig a' Fundufok' össze-írásának Rubrikájába kell azokat tenni, olly fel-jegyzéssel, hogy *kertek*.

35. §.

Mivel jó volna, ha a' legeltető mezők fel-olttatván szántás alá vettetének, nem lehet azokat, hanem a' Rétegek rendébe hely-

D

hez-

heztenni; ezeknek mindazáltal *leg alább való* nemével kell azokat öfzve-hasonlítani, és e' szerint fel-jegyezni a' Haszonvételnek Rubrikájában. A' *mezöket* pedig, mellyek *tellyességgel* nem egyébre valók, hanem egyedül a' *Legeltetésre*, és igen *rosszak*, *kisfőbb* Haszonvétellel-is, a' mint az Al-Commissio itilni fogja, be-lehet tenni a' *Réteknek* Rubrikájába. E' kitsiny Haszonvételnek *oka* még-is a' Fundufok' öfzve-írásának 2^{dik} Rubrikájában *fel-jegyeztesse*.

A' Havafoknak Terméfe itiltesse meg a' *szénából*, vagy a' *szarjából*, mellyet azokon kaszálni lehetne, vagy ha talántán *árendában* vannak, ama *sommából*, mellyet fizet az *Arendás*; a' haszonvétel pedig, melly e' szerint fel-találtatik, tétessen a' Réteknek Rubrikájába, úgy azonban, hogy e' környül álló dolog a' Fundufok' Rubrikájában fel-jegyeztesse. Példának okáért: Ha egy Havas 200. Forintokért ez-tendőnkint ki-volna árendálva, és a' szénának mázsája helyben 27. krt. érne, akkor a' Rétek' Rubrikája alatt tétessenek fel szénából 600. mázsák. Ha pedig az *ilyen Havafok* sem *egészlen* ki nem volnának adva árendába, sem pedig úgy, hogy azokra marha vezettesse bizonyos fizetésért, akkor hasonlittassanak öfzve a' leg-közelebb havafokkal, és e' szerint tétessen-ki azoknak Haszonvétele.

A' *Tövis*, és többeféle *Bokrok*, mellyeket az Erdök közé nem lehet számlálni vétessenek-fel *Legeltető mezök* gyanánt, és e' szerint határoztasson-meg azoknak Jövedelme.

36. §.

Az *Arkoláfok*, mellyekből *Föveny*, és *Agyag* áfattatott, a' mennyire azokat Termékeny *Földekké* nem lehet változtatni, a' haszonvételre nézve hasonlittassanak *Legelő mezökhöz*.

37. §.

Valamint a' többi Fundufokból, úgy a' *Szöllökből* származó Jövedelmeket *magok* köteleffek ki-vallani a' Birtokosok; mivel pedig semmiféle termékeny Fundusnak ez-tendőbeli Terméfe nem *külömbözik* úgy a' más ez-tendőbelitől, mint Terméfe a' *szőlöknek*;

nek; Azért a' Földes Urak, és a' Helységek különösen vigyázzanak, ne talántán ezekre nézve a' Haszonvétel igen-is kevésre határoztasson.

Egyébaránt a' fel-találtatott Jövedelmet, a' Fassionalis Tabellában arra rendelt Rubrikába úgy kell *be-irni*, a' mint aztat az akóknak, több elztendendő-béli számvetésből egy elztendőre kivetett száma meg-határozza.

38. §.

Az Erdőket bötsültefle-meg az erdők' Rendgyének Regulái szerint minden Birtokos, úgy; hogy ezen bötsülésből a' kemény, és a' lágy öl-fákból álló bizonyos jövedelmet ki-tudni, és meg-határozni leheffen.

Az ilyen bötsülésnek alkalmatóságával nem tsak különbféle nemeire, és tulajdonságira a' fának, hanem egyfersmint annak le-betséges árára-is, úgy szinte a' környékre, a' helyre és az időre különösen vigyázni kell: meg kell e' végre tekinteni az Uraságoknak úgy, mint a' Helységeknek az el-múlt kilentz elztendő-béli számadását ama fák iránt, mellyek általok vagy tulajdon szükségjekre le-vágattattak, vagy el-árultattak: e' mellett pedig fel kell jegyezni egyfersmint a' renden kívül való eseteket, hogy így azután a' meg-tett bötsüléseket össze leheffen hasonlítani.

Mivel azomban az Erdőknek fen-tartása igen szükséges, általában arról kell szorgalmatoskodni, hogy leg-főképpen a' Lapofokon álló erdőknek bötsülése a' Földnek Haszonvételére nézve mindenkor olly rendben álljon, hogy azoknak ki-irtása, és földekké-való változtatása a' Birtokosnak nagyobb hasznot ne hozhasson.

Az ollyan erdöket végtére, mellyek úgy fekszenek, hogy azoknak Tulajdonosia sem a' fának árulásából, sem egyébkint valamelly jövedelmet ne vehessen, úgy kell tekinteni, mint bokros helyeket, vagy legeltető mezőket; a' Jövedelmeket pedig

mellyek e' szerint fel-találtnak, fel-kell jegyezni az *Erdőknek* Rubrikájában.

39. §.

Minekutánna egyszer az Uraságnak úgy, mint a' Helységnek valamennyi Funduffai illy moddal *ki-mérve*, és *ki-jelentve* lesznek, az Uraságnak Tisztje fejezze - bé a' Fassionalis Tabellát, *öszve adván* valamennyi Positiokat, avagy Teteleket Rubrikáról Rubrikára.

A' Gabonának négy neme vonattasson *öszve egy fommába*, és ebből számláltasson - ki a' *másfél esztendőbeli* Jövedelem: Elből végtére a' *fel-osztás által* ki-fog világosodni ama Haszonvételnek *Quantuma*, avagy *menyisége*, mély minden Holdtól, és minden mérőtől víza esik: amint ezt jobban meg lehet érteni a' 3. szám alatt ide függesztetett Formulareban foglalt példából.

40. §.

Minekutánna az illyen Fassiók be-lesznek fejezve, a' Tisztek, vagy a' Felső Commissiótól rendeltetett Commissarius, a' Birák azonkívül, és az Esküttek *irják alá magokat*. A' Fő *Ellen-vigyázaft*, avagy *Controleriát* az Uraságnak Tisztje tegye-meg mindenkor, a' kinek tudniillik kezeiben vannak az erre szükséges állapotok, úgymint a' nyomtatásfoknak, és térépöléseknek Regestromi, a' Gabona-iránt való számadások 's a' t. valamennyi rajorbéli földekről, mellyek a' Helységnek foglalattyában, vagy ennek izomszédságában fekszenek. Ugyan erre nézve a' Földes Urak, ezeknek Tisztjei, és az erre rendelt Commissarius tekintsék - meg a' Fassiókat, és ha *tökéletteffeknek* találják, *irják alá magokat*, ha pedig *tökéletleneknek*, jobbitsák-meg azokat *öszve-hasonlított számvetés által*.

41. §.

Köteleffek lesznek azonkívül a' Tisztek, a' Földes Urak, és a' Commissariusok a' szénának, a' sárjúnak, a' bornak és a' fának
helybe

32. §.

A' halas-Tók lapjok szerint a' termésre nézve a' szántás alá való Fundusokhoz hasonlittanak, mivel azokat többnyire, ha rólok le-ereftetik a' viz, fel-lehet szántani, és mivel a' halas-tokban a' haláfszatot úgy kell tekinteni, mint ágát a' ferénységnek, és úgy, mint több költséget okozó állapotot. Erre nézve a' halas-tókat a' termésre nézve a' leg-közelebb, és az *egyenlő* termékenységű szántó-földekhez kell hasonlítani, de még-is a' Fassionak második Rubrikájában nyilván úgy kell azokat fel-jegyezni, mint Halas-tókat.

33. §.

A' *Retekből* való Jövedelmet a' *széna*, és *sarju* szekereknek számból, melly azokban terem, kell ki-vonni, azután pedig a' *középszerű mérték* szerint be-írni a' Fassionalis Tabellának arra rendelt Rubrikájába.

34. §.

Akár minémü *Kertekre* tsak úgy kell tekinteni, mint *Retekre*: és így azoknak Jövedelmit, nem vigyáztván a' benne termő veteményekből, úgymint a' *Zöldségekből*, vagy a' *Gyümölcsökből* származni szokott *Hafzonvételre*, úgy kell fel-venni, mintha *legjobb Retek* volnának: ki-vévén még-is ama kerteket, mellyek ide's tova a' Falukban *leg-alább való* tulajdonságúaknak találtnak; mert ezeket a' földnek minémüsége szerint a' *Hafzonvételre* nézve az *alább való Reteknek* Jövedelmével kell össze hasonlítani, és e' szerint azután fel-jegyezni; A' Fassionalis Tabellában pedig a' Fundusok' össze-írásának Rubrikájába kell azokat tenni, olly fel-jegyzéssel, hogy *kertek*.

35. §.

Mivel jó volna, ha a' *legeltető mezők* fel-olttatván *szántás* alá vettetének, nem lehet azokat, hanem a' *Reteknek* rendébe hely-

D

hez-

heztenni; ezeknek mindazáltal *leg alább való* nemével kell azokat öfzve-hafonlittani, és e' szerint fel - jegyezni a' Hafzonvételnek Rubrikájában. A' *mezöket* pedig, mellyek *tellyefséggel* nem egyébre valók, hanem egyedül a' *Legeltetésre*, és igen *roszak*, *kisfőbb* Hafzonvétellel - is, a' mint az Al - Commissio itilni fogja, be-lehet tenni a' *Réteknek* Rubrikájába. E' kitsiny Hafzonvételnek *oka* még is a' *Fundufok'* öfzve-írásának 2^{dik} Rubrikájában *fel-jegyeztesfen*.

A' *Havafoknak* *Térmése* itiltesfen meg a' *szénából*, vagy a' *szarjából*, mellyet azokon kaszálni lehetne, vagy ha talántán *árendában* vannak, ama *sommából*, mellyet fizet az *Arendás*; a' hafzonvétel pedig, melly e' szerint fel-találtatik, tétesfen a' *Réteknek* Rubrikájába, úgy azomban, hogy e' környül álló dolog a' *Fundufok'* Rubrikájában *fel-jegyeztesfen*. Példának okáért: Ha egy *Havas* 200. Forintokért *esztendönkint* ki-volna *árendálva*, és a' *szénának* mázsája helyben 27. krt. érne, akkor a' *Rétek'* Rubrikája alatt *tétesfenek* *fel szénából* 600. mázsák. Ha pedig az *ilyen Havafok* *sem egészen* ki nem volnának *adva árendába*, *sem* pedig úgy, hogy azokra *marha vezettesfen bizonyos fizetésért*, akkor *hafonlittassanak öfzve* a' *leg-közelebb havafokkal*, és e' szerint *tétesfen-ki* azoknak *Hafzonvétele*.

A' *Tövis*, és többeféle *Bokrok*, mellyeket az *Erdök közé* nem lehet *számlálni vétesfenek-fel Legelteto mezök gyanánt*, és e' szerint *határoztaffon-meg* azoknak *Jövedelme*.

36. §.

Az *Arkoláfok*, mellyekbol *Föveny*, és *Agyag* *áfattatott*, a' mennyire azokat *Termékeny Földekké* nem lehet *változtatni*, a' hafzonvételre nézve *hafonlittassanak Legelő mezökböz*.

37. §.

Valamint a' többi *Fundufokból*, úgy a' *Szöllökből* *származó* *Jövedelmeket* *magok* köteleffek *ki-vallani* a' *Birtokosok*; mivel pedig *semmiféle termékent* *Fundusnak* *esztendöbéli* *Térmése* nem *különbözök* úgy a' *más esztendöbélitől*, mint *Térmése* a' *szöllöknek*;

nek; Azért a' Földes Urak, és a' Helységek különösen vigyázzanak, ne talántán ezekre nézve a' Házsonvétel igen-is kevésre határoztasson.

Egyébaránt a' fel-találtatott Jövedelmet, a' Fassionalis Tabellában árra rendelt Rubrikába úgy kell *be-írni*, a' mint azt az akóknak, több esztendő - béli számvetésből egy esztendőre kivetett száma meg-határozza.

38. §.

Az Erdőket bötsültesse-meg az erdők' Rendgyének Regulái szerint minden Birtokos, úgy; hogy ezen bötsülésből a' kemény, és a' lágy öl-fükből álló bizonyos jövedelmet ki-tudni, és meg-határozni leheffen.

Az ilyen bötsülésnek alkalmatosságával nem csak *külömbfele nemeire*, és tulajdonságira a' fának, hanem egyfersmint annak *lehetséges árára-is*, úgy szinte a' környékre, a' helyre és az időre különösen vigyázni kell: meg kell e' végre tekinteni az Uraságoknak úgy, mint a' Helységeknek az el-múlt kilentz esztendő-béli számadását ama fák iránt, mellyek általok vagy tulajdon szükségjekre le-vágattattak, vagy el-árultattak: e' mellett pedig fel kell jegyezni egyfersmint a' renden kívül való eseteket, hogy így azután a' meg-tett bötsüléseket össze leheffen *használtani*.

Mivel azomban az Erdőknek fen-tartása igen szükséges, általában árról kell szorgalmatoskodni, hogy leg-főképpen a' Lapokon álló erdőknek bötsülése a' Földnek Házsonvételére nézve mindenkor olly rendben álljon, hogy azoknak ki-irtása, és földekké-való változtatása a' Birtokosnak *nagyobb hasznót* ne hozhasson.

Az olyan erdőket végtére, mellyek úgy fekszenek, hogy azoknak Tulajdonosla sem a' fának árulásából, sem egyébkint valamelly jövedelmet ne vehessen, úgy kell tekinteni, mint *bozkos helyeket*, vagy legeltető mezőket; a' Jövedelmeket pedig

mellyek e' szerint fel-találtatnak, fel-kell jegyezni az *Erdőknek* Rubrikájában.

39. §.

Minekutánna egyfzer az Uraságnak úgy, mint a' Helységnek valamennyi Funduffai illy moddal *ki-mérve*, és *ki-jelentve* lesznek, az Uraságnak Tisztje fejezze-bé a' Fassionalis Tabellát, *öfzve adván* valamennyi Positiokat, avagy Tétéleket Rubrikáról Rubrikára.

A' Gabonának négy neme vonattasson *öfzve egy* sommába, és ebből számláltasson-ki a' *másfél estendöbéli* Jövedelem: Elből végtére a' *fel-osztás által* ki-fog világosodni ama *Hafzonvételnek* *Quantuma*, avagy *mennyisége*, mély minden Holdtól, és minden mérötöl vissza esik: amint ezt jobban meg lehet érteni a' 3. szám alatt ide függesztetett Formularéban foglalt példákból.

40. §.

Minekutánna az illyen Fassiók be-lesznek fejezve, a' Tisztek, vagy a' Felső Commissiótól rendeltetett Commissarius, a' Birák azonkívül, és az Esküttek *irják alá magokat*. A' Fő *Ellen-vigyázaft*, avagy *Controleriát* az *Uraságnak Tisztje* tegye-meg mindenkor, a' kinek tudniillik kezeiben vannak az erre szükséges állapotok, úgymint a' nyomtatásfoknak, és tsépöléseknek Regestromi, a' Gabona-iránt való *számadások* 's a' t. valamennyi majorbéli földekről, mellyek a' Helységnek foglalattyában, vagy ennek *szomszédságában* fekszenek. Ugyan erre nézve a' Földes Urak, ezeknek Tisztjei, és az erre rendelt Commissarius tekintsék-meg a' Fassiókat, és ha *tökélletesséknek* talállyák, *irják alá magokat*, ha pedig *tökéletleneknek*, jobbitsák-meg azokat *öfzve-hasonlító számvetés* által.

41. §.

Köteleffek lesznek azonkívül a' Tisztek, a' Földes Urak, és a' Commissariusok a' *szénának*, a' *farjúnak*, a' *bornak* és a' *fénak helybe*

belybe való, avagy piartzi árát a' Fañionalis Tabellákban a' Formulare szerint fel-jegyezni; úgy azonban, hogy ezeknek említett árát kilentz esztendőbéli számadásokból hozzák világosságra, és azt Extractusok által-is meg-bizonyítsák.

42. §.

A' Fassiok, a' szükség úgy hozván magával a' meg-irt mód szerint meg jobbittatván, avagy hiba nélkül találtatván, minekutánna a' Földes Uraktól, vagy ezek' Hely-tartóitól, és a' rendelt Commissariustól Nevek alá-írásával meg-erősítetnek, a' *Község Birájánál* olly végre, hogy *kiki meg tekintesse* tartatni fognak. Ezek szerint pedig a' Tiszt minden Helységnek Fassiójából az 5^{dik} Nro. 5. szám alatt ide suggeztetett Formulare szerint tsinállyon sommás foglalatokat, fen-tartván azokat magánál, még az Al-Commissio az Urasághoz fog érkezni.

A' szabadság, melly az említett Fassioknak vizgálására kinckinek adatik, azután pedig a' Fassiókból ki-tetző mérésnek úgy, mint a' Haszonvételnek, a' *már említett móddal* világosságra hoztattott mennyisége árra fog szolgálni, hogy az egyik *Helységet* a' másik Helységgel akárki özve-hasonlithassa, és hogy minden Helység illendő terhek alá vettessen, következendöképpen egyik a' másikánál jobban meg ne terheltesen: Ezen Controleria', avagy Ellen-vigyázás annál foganatossabb, mennél bizonyosabb, hogy az egyik Helység a' másiká ellen leg-jobban meg-tudgya itilni, melyeknek Fundusai jobbak, vagy rosszabbak.

E

Nro.

N^{ro} I.

Az Esküvésnek Formulája.

A' Földes Urak' Helytartóinak számára, kikhez tartozni fog ezen új mérésnek, és ki-jelentésnek igazgatása.

En N. N. úgymint Helytartója a' N. Földes Urafságnak, melly N. Helységben az új mérést, és a' ki-jelentést igazgattya, esküszöm az élő Istenre, hogy a' most előmbbe terjesztett és értelmeffen meg-fejtegettetett oktatás szerint nem csak az Urafságnak valamennyi Fundusait azoknak rendgye, fekvése, neve, száma, terjedése, magva, és haszonvétele és az itt való részeken szokásba vett mérték szerint, a' Birák, Öregebbek, és e' végre választott Férjfiak előtt hiven ki vallani, és ki-jelenteni fogom, hanem azon-kivül azt-is, a' mi a' tulajdon Jobbágyoknak, vagy másoknak, a' kik ezen Foglalatban, avagy környékben Fundusokat birnak, Fafisioiban tuttommal tökéletlenül ki-jelenteme, vagy éppen el-titkoltatna, a' nélkül, hogy ez iránt előre kérdeztetek, köteles Hivatalom' Buzgóságából, és az igazságnak szeretetéből azonnal ki-fogom jelenteni. Isten engem' úgy segéllyen.

Emlékeztetés.

Az Esküvő itten írja alá-tulajdon nevét, és hivatalyát, azután pedig a' meg-tett esküvésnek napját, havát, és elztendéjét.

Nro.

N^{ro} II.

Az Esküvésnek Formulája.

A' Helységek' Biráinak, az Öregebbeknek, és a' választott Férjfiaknak számára, a' kik köteleffek lennek a' Fundusok' mérésénél, és ki-jelentésénél meg jelenni.

En N. N. úgymint *Biró*, *Öregebb*, N. Helységnek *Választottja* esküfzöm az élő Istenre, hogy a' nekem most értelmefsen meg-fejtegettetett oktatás szerint, nem csak tulajdon, és ezen Helységnek Foglalattyához tartozó Fundusaimat, azoknak neve, száma, terjedése, vetése, termése, és az itt való részekben szokásba vett mérték szerint hiven ki-vallani, és ki-jelenteni fogom; hanem azonkívül azt-is, a' mi Földes Uraságomnak, vagy szomszédjaimnak Felsőiben tuttommal tökéletlenül ki-jelentetne, vagy éppen el-titkoltatna, a' nélkül, hogy előre ez iránt kérdezték, azonnal ki-fogom jelenteni. Isten engem' úgy segéllyen.

Emlékeztetés.

Az Esküvo itten jegyezze fel tulajdon nevét, és hivatallyát; azután pedig a' meg-tett esküvésnek napját, havát, és esztendejét.

Nro. 3.

N. 3.

N. VÁRMEGYE.

N. URASÁG.

HELYSÉG

N.

ORSZÁGOS LEVÉLTÁR
P. székely

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők.			
Teremnek				Foglalnak magokban	adnak szenából	farjúból	Foglalnak magokban	Hoznak Bort	Foglalnak magokban	Adnak Fát			
Méröket				Höld föld.	□ ölek.	Mázfát	Holdakat	□ Öleket	Akót	Höldakat	□ Öleket	Uiket	
Búzát.	Rozfot	Árpát	Zabot									kemé nyet.	Lágyat.
.....	48	64
.....	$\frac{1}{2}$	$16\frac{1}{2}$	4	2
.....	} $\frac{1}{2}$	8	$\frac{1}{100}$
.....
.....	48	64	$\frac{1}{2}$	$24\frac{1}{2}$	$4\frac{1}{100}$	2

G

62

A' Föld-írás' rend-jének Numeruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve-zete	Száma	Ki - mérés			Szántó	
				a' Parasztok által foglalt Öleket		a' Föld-mérők által	Foglaltak magokban	
				Hozs. (Zában)	Szeles-segében	Öleket	Áldak. kat.	Öleket.
	Által-téve						284	16
4	Ló-ítató, vagy áztató, melly tellyeséggel haszontalan, sőt nints-is ki-mérve							
5	Az Uraság majorja Nr. 1							
	Ugyan annak gyümölsős-kertye	Mérő	1 1/2	50	10			
6	Ugyan annak komlos-kertye, melly az előtt fuvellő volt	Mérő	1 1/2	50	10			
	N. János Nr. 2.							
	Paraszt - Ház							
	Ehhez tartozando 3. Kert							
6	Ablak-alatt lévő kert, melly azonkívül hogy gyümölstelen, ki nem mérettetett.							
	Ismét kert az udvarban	Mérő	1	50	5			
A' Tslir után fekvő gyümölsős kertek	50			10				
Az első szakasztásnak Sommája							284	16

Földek				A Rétek			Szőlők			Erdők				
Teremnek				Foglalnak magokban		adnak	Sar-	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Mérőket				Hóld	□	széná-	jából	Hólda-	□	Akót	Hólda-	□	kemé	Lá-
Búzát	Rozsot	Árpát	Zabot	liöld.	ölek.	Mázsát		dakat	Öleket		kat	Öleket	nyet	gyat
48	64			$\frac{2}{4}$	$24\frac{1}{2}$	$4\frac{2}{3}$	2							
				$\frac{2}{4}$		4	2							
				$\frac{2}{4}$		4	2							
				} $1\frac{3}{4}$		6	3							
48	64				$1\frac{3}{4}$	$24\frac{1}{2}$	$18\frac{2}{3}$	9						

A' Föld-irás' rend-jének Numeruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve-zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó	
				a' Paraszatok által foglal Öleket		a' Föld mé r ö k által	Foglalnak magokban	
				Hoz- szában	Széles- ségében	Öleket	Holda- kat.	□ Öleket.
	II. Föld - szakasztás.							
	N.							
	Áll N. nevezetű Düllö-földből : egyik részről határos N. helynek környékével, más részről pedig N. erdővel, harmadik részről N. Tóval, negyedik részről pedig N. malomnak árkolásával egész N. Tóig.							
	N. Mátyás. 93. Nr.							
7 1	Két kerekü búza-malom, azonkívül egy köles-malom, és egy fűrész-malom.....							
8 2	Szekér-út, melly ezt a' helynek első szakaszától el-választja, és gyümöltstelensége miatt meg-nem mérettetett.....							
9 3	Az innyegsö malomhoz tartozik a' hátralsó fundusban lévő füveskert.....	Mérö	47	50	10			
	Oldal.....							

A' Föld-irás' rend-jének Numerusa.	Neve a Föld-birtokosnak, és a Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numerusa	Neve-zete	Száma	Ki - mérés			Szántó						
				a' Paraszatok által foglal Öleket		a' Föld-mérők által	Foglalnak magokban						
				Hofz- szában	Széles- ségében	Öleket	Hólda- kat.	□ Öleket.					
	Által-téve												
10 4	N. Ferentz. Nr. 36.												
	El-vevén 8 Mérő Búzáat 8 — — Árpát	Mérő	8	} 100	42½	2¼	16					
	N. András. Nr. 93.												
11 5	El-vevén 8 Mérő Rozsot 8 — — Zabot	Mérő	8	} 100	42½	2¼	16					
		N. Gáspár. Nr. 107.											
12 0	El-vevén { 4 Mérő Búzáat } Téli { 4 — — Rozsot } és Nyári 8 — — Zabot	Mér.	8	} 100	42½	2¼	16					
		N. János. Nr. 6.											
	13 7	El-vevén { 6 Mérő Búzáat } Téli { 2 — — Rozsot } El-vevén { 6 — — Árpát } Nyári { 2 — — Zabot }	Mér.						8	} 100	42½	2¼
		Ki-mofott meredek Út, Mocsár, vagy Fövenyes hely, vagy Paszta 's el-bagyatott darab, melly egyenlőképpen fekszik ezen szakasztásnak fundusai-val, gyümöltstelen, mérés alá nem vétetett											
14 8													
	Az Oldal						10¼	14					

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők				
T e r e m n e k				Foglalnak magokban		adnak szénából	Sarjából	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
M e r ö k e t				Hóld föld.	Ölek.	Mázsát		Hólda-dakat	Öleket	Akót	Hólda-kat	Öleket	kemé nyet	Lá-gyat
Bú-zát	Rozsot	Arpát	Zabot											
.....	$\frac{5}{4}$	4	2
48	64
.....	48	64
24	24
.....	64
36
.....	12
.....	48	16
.....
108	84	112	144	$\frac{3}{4}$	4	2

A' Föld-írás' rend-jének Nume ruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numerusfia	Neve-zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó	
				a' Paraszatok által foglal Öleket		a' Föld mé rök által	Foglalnak magokban	
				Holcz- szában	széles- ségében	Öleket	Holda- kat.	□ Öleket.
	Altal-téve.....						10 $\frac{3}{4}$	14
	N. Ferentz. Nr. 33.							
15 9	El-vetvén 8 Mérő Búzát..... 8 - - - Zabot.....	Mérő	8	100	4 $\frac{3}{4}$		2 $\frac{3}{4}$	16
	Ezen Szántó - földnek végén van egy puízta, 's gyümöltstelen darab, éppen semmit nem terem, és azért meg-sem mérettetett.....							
	N. József. Nr. 3.							
16 10	El-vetvén 8 Mérő Roztot..... 8 - - - Árpát.....	Mérő	8	100	4 $\frac{3}{4}$		2 $\frac{3}{4}$	11 $\frac{1}{2}$
	Itt egy Közizikla találtatik, Közizál, tsu- pa Föveny, Árkoláfok, vagy Kö-hal- mok mellyek magokban 205. □ Öle- ket foglalnak.							
	Ezen Szakasztás olly tulajdonságú, hogy harmad része minden Elztendőben Ugarnak hagyattatik.							
	A' IL Szakasztásnak Somnája.....						15 $\frac{1}{4}$	16 $\frac{1}{2}$

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők.				
Teremnek				Foglalnak magokban		adnak ízéná ból	farjúból	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Méröket				Hóld föld.	☐ ölek.	Mázfát		Holda- kat	☐ Öleket	Akót	Hólda- kat	☐ Öleket	kemé- nyet.	Lá- gyat.
Bú- zát.	Rozfot	Árpát	Zabot											
108	84	112	144	$\frac{5}{8}$		4	2
48	64
.....	48	64
156	132	176	208	$\frac{5}{8}$		4	2

I

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők				
Teremnek				Foglalnak magokban	adnak ízénából	Sarjából	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát		
Méröket							Höld föld.	☐ ölek.		Mázsát	Höldak	☐ Öleket	Akót	Höldak
Búzát	Rozlot	Árpát	Zabot											
48	48	64												
36	36	48												
84	84	112												

Magyar nyelvészeti
P. Székely

67

A' Föld- írás' rend- jének Nume- ruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve- zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó	
				a' Paraszatok által		a' Föld mé- rők által	Foglalnak magokban	
				foglal Öleket		Öleket	Holda- kat.	□ Öleket.
				Hoz- zában	Széles- ségében			
	Altal-téve:						5 $\frac{3}{4}$	7
	Az előbbeni Fundus fik mezőn fekszik, és olly tulajdonságu, hogy aztat min- den negyedik Elztendőben egyfzer ugarnak kell hagyni.							
	N. Gáspár. N. 50.							
19 3	Az első Elztendőben el-vetvén 8. Mérő Búzát 48. Mérő.							
	... 2dik. 8 — Rozsot — 48							
	... 3dik. 8 — Árpát — 64							
	... 4dik. 8 — Zabot — 64							
	... 5dik. Ugar							
	Somma 48. 48. 64. 64.							
	Eztet átallyában öt részre osztván Egy Elztendőre efik. 9 $\frac{3}{4}$. 9 $\frac{3}{4}$. 12 $\frac{3}{4}$. 12 $\frac{3}{4}$ Három Elztendő múlva	Mérő	8	100	42 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	16
	A' most említett föld olly tulajdonságu, hogy aztat minden ötödik Elztendő- ben ugarnak kell hagyni.							
	N. Pál. Nr. 51.							
20 4	Az első Elztendőben el-vetvén 8 Mérő Búzát 48. Mérő.							
	... 2dik. 8 — Rozsot — 48							
	... 3dik. 8 — Árpát Kölés helyett — 64							
	... 4dik. 8 — Zabot — 64							
	... 5dik. 8 — Búzát — 48							
	... 6dik. Ugar							
	Somma 96. 48. 64. 64.							
	Eztet átallyában hat részre osztván jön egy Elztendőre. 16. 8. 10 $\frac{3}{4}$. 10 $\frac{3}{4}$ Három Elztendő múlva	Mérő	8	100	42 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	16
	Az Oldal.						10 $\frac{3}{4}$	14

F ö l d e k				A' Rétek			S z ö l l ö k			E r d ö k.			
T e r e m n e k				Foglalnak magokban	adnak szénából	farjuból	Foglalnak magokban		Hozniak Bort	Foglalnak magokban	Adnak Fát		
M é r ö k e t							Öleket		Akót		Öleket		
Bü-zát.	Rozfot	Árpát	Zabot	Hóld föld.	□ ölek.	Mázfát	Holda-kat	□ Öleket	Akót	Hólda-kat	□ Öleket	kemé-nyet.	Lá-gyat.
84	84	112
28 $\frac{1}{2}$	28 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{2}$	38 $\frac{1}{2}$
48	24	32	32
160 $\frac{1}{2}$	136 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$

K

A' Föld-irás' rend-icnek Numera. ruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve-zete	Száma	Ki - mérés			Szántó	
				a'Parasztok által foglal Öleket		a'Föld-mérők által	Foglalnak magokban	
				Hozs-ában	Széles-ségében	Öleket	Hólda-kat.	□ Öleket.
	Altal-téve.....						10 $\frac{3}{4}$	14
	Az előbbeni Föld olly tulajdonságú, hogy aztat minden hatodik Elztendőben ugarnak kell hagyui. N. Ferentz. Nr. 14. 1sö Elztendőben el-vetvén 2dik..... 8 Mérö Rozsot 48 Mér. 3dik..... 8 Mérö Rozsot 48 Mer. 4dik..... Ugar..... 5dik..... 8 Mérö Rozsot 48 Mér. 6dik..... Ugar..... Somma 144..... A' Hatodréfz egy Elztendőre..... 24.. A' három elztendöbei Hafzonvétel..... Az előbbeni Föld olly tulajdonságú, hogy aztat első Elztendőben be-vetni, másodikban pedig ugarnak kell hagyni. N. Ferentz. Nr. 74. Olly Föld, melly három Elztendő alatt háromszor bé-vettek, azután pedig három Elztendeig egymás után ugarnak hagyatik. 1sö Elztendőben el-vetvén 2dik..... 8 ——— Zabot 64 — 3dik..... 8 ——— ——— 56 — 4dik..... ——— ——— ——— 5dik..... ——— ——— ——— 6dik..... ——— ——— ——— Somma 48 120..... Az Oldal.....	Mérö	8	100	42 $\frac{3}{4}$	2 $\frac{3}{4}$	16
21 5								
22 6								
							13 $\frac{3}{4}$	5

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők				
Tereinek				Foglalnak magokban		adnak ízénából	Sarjából	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Mérok				Hóld föld.	☐ ölek.	Mázsát		Hóldakat	☐ Öleket	Akót	Hóldakat	☐ Öleket	keményet	Lányat
Búzát	Rozsot	Árpát	Zabot											
160 $\frac{1}{2}$	136 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$											
	24 $\frac{1}{2}$ 24 $\frac{1}{2}$ 24 $\frac{1}{2}$													
160 $\frac{1}{2}$	200 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$											

A' Föld-irás' rend-jének Numeruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve-zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó	
				a' Paraszto'k által foglal Öleket		a' Föld mé r ö k által	Foglalnak magokban	
				Hozs- szában	Szetes- fégeben	Öleket	Holda- kat.	□ Öleket.
	Által-téve.....						13 $\frac{1}{4}$	5
	Átallyában a' hatod rész 8. 20. Három Esztendőre.....	Mérö	8	100	42 $\frac{1}{2}$		2 $\frac{1}{4}$	16
	N. Ferentz. Nr. 75.							
23 7	E' Föld olly tulajdonságú, hogy aztat 5. Esztendő alatt egymás-után be-lehet vetni, de azután négy Esztendeig ismét egymás után ugarnak kell hagyni. 1sö Esztendőben be vetvén 8 Mérö Rozsot 48 Mér. 2dik 8 — — Zabol 64 — 3dik 8 — — detto 49 — 4dik 8 — — detto 36 — 5dik 8 — — detto 25 — 6dik } 7dik } Esztendökben Ugar. 8dik } 9dik }							
	Somma 48. 174.							
	Átallyában a' kilentzedik rész 5 $\frac{1}{2}$. 19 $\frac{1}{2}$. Három esztendöbéli Termés.....	Mérö	8	100	42 $\frac{1}{2}$		2 $\frac{1}{4}$	16
	N. Ventzezló. Nr. 79.							
24 8	Ez olly Szántö-Föld, melly 6. Esztendő alatt tsak egyszer vettetik-be. El-vetvén abba 8 Mérö Rozsot vizsza vesz 48 Méröt. Átallyában a' Hatodréfz 8 Mérö. A' két Esztendöbéli Termés..... A' többi négy Esztendök alatt ad e' Föld esztendönként 1. mázsa Szénát, és így 4. Esztendőre 4. mázsát. Átallyában a' Negyedréfz egy Esztendőre.....	Mérö	8	100	42 $\frac{1}{2}$		2 $\frac{1}{4}$	16
					42 $\frac{1}{2}$			
	Az Oldal.....						21 $\frac{1}{4}$	3

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők.			
Teremnek				Foglalnak magokban		adnak sariú- zená ból	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Méröket				Hóld föld.	□ ölek.	Mázfát	Holda- kat	□ Öleket	Akót	Hólda- kat	□ Öleket	kemé- nyet.	Lá- gyat.
Bü- zát.	Rozfot	Árpát	Zabot										
160 $\frac{1}{2}$	208 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	70 $\frac{1}{2}$
.....	8 8 8	} }	20 20 20	} }
.....	5 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$ 5 $\frac{1}{2}$	} }	19 $\frac{1}{2}$ 19 $\frac{1}{2}$ 19 $\frac{1}{2}$	} }	M
.....	8 8	} }
.....	i
160 $\frac{1}{2}$	264 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	188 $\frac{1}{2}$	i

A' Föld-irás' rendjének Numerusa:	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numerusa	Nevezete	Száma	Ki-mérés			Szántó	
				a' Paraszatok által foglal Öleket		a' Föld-mérők által	Foglalnak magokban	
				Hoz- lzában	Széles- ségben	Öleket	Hólda- kat.	□ Öleket
	Altal-téve...						21 ³ / ₄	3
25 9	A' Föld-irás' rendjének 1. Numerusától fogva egész a' 7dik Numerusig az ország út fekszik, melly gyümöltstelen lévén ki-nem mérettetett.							
	N. János. Nr. 81.							
	E' Szántó-föld minden hatodik Esztendőben egyszer rozzsal, és egyszer zabbal izokott bé-vettetni.							
	1sö Esztendőben 8 Mérö Rozs. 48 M.							
	2dik 8 Mérö Zab. 64.							
	3dik							
	4dik							
5dik								
6dik								
	Somma 48. 64.							
	Átallyában a' hatodrészt 8. 10 ² / ₄ .	Mérö	8	100	42 ² / ₄		2 ² / ₄	16
	Két esztendőbeli Termés							
	A' többi 4. Esztendök alatt ad e' Föld 4. mázsa Szénát; e'lik tehát egy Esztendőre							
26 10	N. Ventszoló. Nr. 71.							
	E' Szántó-föld bé-vettetik egyszer három Esztendő alatt, következőképpen két Esztendeig ugarnak hagyatik.							
	1sö Esztendőben el vetvén							
	8 Mérö Rozsot 48 Mér.							
	2dik							
3dik								
	Somma 48. Mér.							
	Átallyában a' Termésnek harmadrésze 16.	Mérö	8	100	42 ² / ₄		2 ² / ₄	16
	Két esztendőbeli Termés							
	A' harmadik Esztendőre a' Széna							
	Az Oldal						26 ² / ₄	10

Földek				A' Rétek			Szöllök			Erdök				
Teremnek				Foglalnak magokban		adnak fzenából	Sarjából	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Méröket				Höld föld.	☐ ölek.	Mázsát		Höldadakat	☐ Öleket	Akót	Höldakat	☐ Öleket	kemé nyet	Lágyat
Búzát	Rozfot	Arpát	Zabot											
160 $\frac{1}{2}$	264 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	188 $\frac{1}{2}$	I
.....	8 8	}	10 $\frac{1}{2}$ 10 $\frac{1}{2}$	I
.....	16 16	}	1 $\frac{25}{1000}$
160 $\frac{1}{2}$	312 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	209 $\frac{1}{2}$	2 $\frac{25}{1000}$

A' Föld- írás- rend- jének Nume- ruffa.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numeruffa	Neve- zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó	
				a' Paraszatok által		a' Föld mé- rök által	Foglalnak magokban	
				foglal Hofz- szában	Oleket Széles- fégében	Öleket	Holda- kat.	□ Öleket.
	Által-téve						26 $\frac{3}{4}$	10
27 11	Az Uraságnak Erdeje N. a' € jely alatt ide függesztetett toldalék szerént	Mérő	3000			160000		
<p><i>Emlékeztetés: Ha ezen erdőben mező, szántóföld, vagy rét találkozna, ezeket az Erdőknek meg-írásában el-kellene hagyni, és az erdőknek szakasztásában különös szám alatt, a' mint a' Föld-írásnak rendgye magával hozná, felkellene jegyezni, a' magból, vagy a' szénából származó Haszonvétellel együtt.</i></p>								
28 12	Az Uraságnak Erdeje N. a' € jely alatt ide függesztetett toldalék szerént	Mérő	1350			720000		
<p>Idé tartozik N. szántás alá-való mező.</p>								
29 13	El-veervén 75 Mérő Rozstt..... és..... 75 — Zab	Mérő	75	200	200		25	
30 14	Az Uraságnak Legelő-mezeje.....	Mérő	45	600	40			
31 14	Egy meredek, és semmit nem termő kö- szikla 1600 □ Öleket foglal ugyan magában, de gyümölkstelensége, és használhatatlansága miatt úgy vétetik- fel, mintha meg-tem mérettetett volna							
A' III Szakasztásnak Sommája						2320000	51 $\frac{3}{4}$	16

Földek				A' Rétek			Szőlők			Erdők			
Teremnek				Foglalnak magokban	adnak ízénából	Sarjúból	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Méröket							Hólda- töld.	□ ölek.		Hólda- dakat	□ Öleket	Hólda- kat	□ Öleket
Bú- zát	Rozsot	Árpát	Zabot	Mázsát		Akót							
106½	312½	182½	209½	21½
.....	1000	487½	1011½
.....
.....	450	545	402½
.....	450	600
.....	15	50
.....
.....
160½	762½	182½	809½	15	51½	1450	1032½	1414½

M

72

A' Föld- írás' rend- jének Nume- rusza.	Neve a' Föld-birtokosnak, és a' Föld-birtoknak, avagy Fundusnak. A' Háznak Numerusa	Neve- zete	Száma	K i - m é r é s			S z á n t ó		
				a' mostani föld- mértéknek	a' Paraszatok által		a' Föld mé- rők által	Foglalnak magokban	
					foglal Öleket			Holda- kat.	□ Öleket.
					Hoz- zában	Széles- ségében			
Sommás ábrázolása az edigg meg-irt sza- kasztfoknak.									
I. Szakasztfás							2½	16	
II. Szakasztfás							15½	16½	
III. Szakasztfás						2320000	51½	10	
<hr/>									
A' Szakasztfoknak Sommája						2320000	70½	17½	
<hr/>									
Az egész aratás 3. Esztendőre									
Ennek fele más-fél Esztendőre									
Átallyában esik egy Hold-földre									
<hr/>									
A' meg-irt valóságoknak össze tétett Jövedelmi, és Haszonhozái a' Falfio szerént a' következőkből állanak, úgy mint:									
a	Az Uraságnak Fundusaira nézve								
b	A' Jobbágy Fundusokra nézve								
A' Legeltetés helyett fel-vétetett Széna- jövdelem.									
a	Az Urasághoz tarozandókra nézve								
b	A' Jobbágyokéra nézve								
<hr/>									
Próba - Somma									

Földek				A' Rétek				Szőlők			Erdők.			
Teremnek				Foglalnak magokban		adnak	farítból	Foglalnak magokban		Hoznak Bort	Foglalnak magokban		Adnak Fát	
Mérőket						széná	ból						Öleket	
Búzát.	Rozfot	Árpát	Zabot	Hóld föld.	Ölek.	Mázfát		Holdakat	Öleket	Akót	Hóldakat	Öleket	keményet.	Lányat.
.....	48	64	18 $\frac{3}{4}$	24 $\frac{1}{2}$	18 $\frac{1}{2}$	9
156	132	176	208	2 $\frac{3}{4}$	4	2
160 $\frac{1}{2}$	762 $\frac{1}{2}$	182 $\frac{1}{2}$	809 $\frac{1}{2}$	15	50 $\frac{1}{2}$	1450	1032 $\frac{2}{7}$	1414 $\frac{1}{2}$
316 $\frac{1}{2}$	942 $\frac{1}{2}$	422 $\frac{1}{2}$	1017 $\frac{1}{2}$	16 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{1}{2}$	11	1450	1032 $\frac{1}{7}$	1414 $\frac{1}{2}$
.....	2699 $\frac{1}{2}$
.....	1349 $\frac{1}{2}$
.....	19 $\frac{1}{2}$
316 $\frac{1}{2}$	444 $\frac{1}{2}$	348 $\frac{1}{2}$	417 $\frac{1}{2}$	4	7	1032 $\frac{1}{7}$	1414 $\frac{1}{2}$
.....	498	64	600	16 $\frac{1}{2}$	2
.....	54	2
.....	7 $\frac{1}{2}$
361 $\frac{1}{2}$	942 $\frac{1}{2}$	422 $\frac{1}{2}$	1017 $\frac{1}{2}$	16 $\frac{1}{2}$	24 $\frac{1}{2}$	74 $\frac{1}{2}$	11	1032 $\frac{1}{7}$	1414 $\frac{1}{2}$

Magyar Kir. Pénzügy. Min. P. szék.

73

K ü l ö m b f é l e

P E L D Á K

mellyek szerint ki kell jelenteni az Erdőknek Jövedelmét.

N

OROSZORSZÁG LEVÉLTÁRA
P szekció

77

Az Erdő Terjedésének Fel-j-gyzése	Nevezete az Erdőnek, és a Numerusnak, melly alatt az erdő a Földnek meg-irásában találatik.	Foglal körület- tyében		A' Fáknek Nemei.
		Hóld foldeket	Öleket	
N. Erdő kezdő- dik N. N. határi- nál. Határos eg- gyik részéről a' 13dik Düllövel. N. N. másik ré zé- ről a' N. veszföl- fel, harmadik ré- széről N. Folyo- vizzel, negyedik részéről pedig N. Tóval. Két kö- rületből áll N. N. tudniillik és N. N.	N. Erdőnek Faffiója fel-találatik a' harmadik Szakasz- tásban a' Föld-irás' rendgyének 27dik, a' Szakasztnak pedig 11dik Numerussa alatt.			
	Foglal Körülettyében 1000 Hóldakat			
	Ezekből foglalnak	100	A' veres, és fe- jér bikfák.
	Azonkivül	200	Tsupa Egerfák.
	Azonkivül a' Földnek, és a' Hazonhozásnak az előb- benire nézve valamelly külömbségével	400	Tölgyfák a' nyir- fákkal egyeled- ve.
Végére pedig az előbbeni két al-rézelésektől tellyef- séggel külömböző földben, és hazonhozásban	300	Tsupa Fenyőfák	
	Somma	1000

Az Erdő Terjedésének fel-jegyzése	Nevezete az Erdőnek, és a Numerusnak, melly alatt az erdő a Földnek meg-írásában találtatik.	Foglal körület- tyében		A' Fáknek Nemei.	
		Hóld földeket	Öleket		
N. Erdő kezdő- dik N. N. Hatá- ros N. Folyóviz- zel mindenütt eddig N. N. Hely- ségeknek határi- ig. Egy körület- ből áll, melly N. N. neveztetik.	N. Erdő a' III. Szakasztásnak Felsőjában vagyon a' Föld-írás' rendgyének 8dik és a' Szakasztásnak 12dik Numerusa alatt.				
	Foglal ugyan körülettyében. 500 holdakat				
	De ezekből az erdőben fekvő, és a' III. sza- kaszásban a' Földek-írásának Numerusai alatt fel- jegyeztetett szántás alá való Fundusokat,				
	mellyek teznek. 25 hóldokat				
	Legelő mezőket				
	mellyek teznek. 15 —				
	semmit nem termő kősziklát				
	mellyek teznek. 10 —				
	mind öfzve pedig. 70 hóldok.				
	Le kell vonni; következendöképpen az Erdőnek jö- vedelmire marad. 450 hóld				
Ebből	150	Tölgyfák		
Azonkívül	100	Nyár, és hárs- fák		
Végtere pedig.	200	Tölgy, és döltt Fák hason felé- ben.		
	Summa	450		

Az Erdő- Terjedésének Fel-jegyzése	Nevezete az Erdőnek, és a' Numerusnak, melly alatt az erdő a' Földnek meg-irásában találtatik.	Foglal körület- tyében		A' Fák nak Nemei.
		Hóld földeket	öleket	

MAGYARÁZÁSA
A' FASSIOK'
a v a g y
Ki - j e l e n t é f e k'
E L Ö B B E N I
FORMULÁJÁNAK.

P

Magyaros Intézet
Párizs

78

Magyar á z á f a

A' Faffiok' avagy Ki-jelentések'

Elöbbeni Formulájának.

A' 3^{dik} szám alatt lévő Példázat meg-mutattya, miképpen tegyék meg a' Helységek a' Faffiokat, és azokat miképpen írják-bé a' Faffioknak ki-nyomtattatott Árkuffaiba.

Ezen Példázatban

a) fel-kell jegyezni mindenek előtt az ő Felségétől ki-adatott kegyes Parantsolathoz ragasztott oktatás szerint a' Helynek szakasztását, ennek fekvését azonkívül, és határit rövideden.

Azután

b) Bé kell irni az először szembe tűnő Fundust, ennek a' mérés által fel-találtatott hosszúságát, és szélességét, végtére pedig jövedelmét a' magnak, melly benne terem: E' Fundus jegyeztesse-meg egyzersmint az I. számmal az első Rubrikában.

Ezen szám az ő Rendgye szerint minden Fundusok eleibe, mellyek a' Helységben talátnak, és ki-jelentettek szakasztás nélkül, úgy mint 2^{dik} 3^{dik} 's a' t. fog tétetni.

Minekutánna tehát az első Szakasztás alá tartozó valamennyi Jobbágy házak, és az Uraságnak majorbéli épületi az említett mód szerint őszve lesznek írva, és az ide tartozó kertek, legeltető mezők, és a' többi termékeny földek mértékjekkel, és haszonhozásjokkal együtt az I. és a' 2. oldalon meg-irt példák szerint fel lesznek jegyezve, Akkor

c) Az első szakasztást egy lineával, melly azon keresztül vonatasson, be-kell fejezni, Sommáját ki tenni, úgy mindazáltal, hogy e' Somma a' következő Levélre, a' hol a' második szakasztás kezdődik, által ne viteessen.

P 2

d)

d) A' második Szakasztáshoz kell azután fogni, annak fekvését a' határoknak, és a' szomszéd Fundusoknak rövid fel-jegyzésével meg kell írni, és valamely névvel el-nevezni: a' mint eztet a' Kegyes Parantsolathoz függesztetett oktatás kívánnya, és az itten az 5^{dik} oldalon fekvő Példázat meg-mutattya.

e) Ezen Szakasztásban a' rendben lévő első Birtokost kell fel-jegyezni, nevével, és Házának számával együtt, azután pedig

f) Ugyan az említett Birtokoshoz tartozó, és ezen Szakasztásban lévő, példának okáért; malma, vagy a' nyilván való út, melly talántán e' Szakasztásban fekszik, vagy ha ezek nem találtnának, a' Birtokosnak leg-közelebb való Fundusra jegyeztesse-fel rövideden, és a' ki-találtatott mértéknek és Házhozásnak Quantumával, mennyiségével együt irattasson-be az árra rendelt Rubrikába.

Ezen Föld-birtok

g) A' Földek' irásának ama száma alatt, mellyel az első Szakasztás kezdődött, folytattatik ugyan, de azonkívül meg-jegyeztesse más számmal-is, melly tudniillik. számát jelenti ama földeknek, mellyek minden Szakasztásban találtnak. Példának okáért: A' ház után fekvő Rét (az 5^{dik} levélen) az egész Helységre nézve kilentzedik, a' második Szakasztásban pedig harmadik darab ama földek között, mellyek az öfve-írás, és a' ki-jelentés alá vétetnek: ugyan erre nézve az első Rubrikában két egymás alatt fekvő, és a' köztök kereftől vont huzással egymástól el-választatott (?) számmal van meg-jegyezve.

h) E' két számot, rendgyek szerint folytatni kell mindvégig, úgy hogy az alsó, avagy a' kereftől vont huzás alatt (—) fekvő csak akkor térjen ismét vissza az 1. számra, midön új Szakasztás kezdődik, amint eztet meg lehet látni a' 11. levélen.

i) Ha a' Levélnek egyik oldala egészlen bé-irattatik, és az egész Szakasztás erre talántán fel nem írhet, ugyan ezen oldalon fekvő valamennyi sommákat egybe kell vonni, és a' következő oldalra (a' mint az 5. és 7. levelekben történt)

tént)

- tént) által tenni, hogy így azután a' Szakasztásban találkozó Mértékeknek, és Házonvételeknek egyik öfzveségét könnyebben egy fömába leheffen foglalni, amint ezt a' 9^{dik} levélben lévő Somnálásnak példázattya meg-mutatatta.
- k) Ha a' termékeny Földeken kívül valamely Szakasztásban a' gyümöltstelen földnek egész darabjai elől adnák magokat, úgymint tudniilik, utak, motsárok, és több e' félek, az ilyeneket-meg kell jegyezni, és különböztetni különös számmal, amint a' 4' és 44' számok alatt történt.
- hogy ha pedig
- l) Az ilyen gyümöltstelen földnek csak kitsiny darabja találkozna valahol, példának okáért, valamely szántó-földnek szélén, úgy, hogy nemünémüképpen ezen ki-mérettetett szántó-földhez tartozzon, akkor az ilyen gyümöltstelen darabot nem kell meg-jegyezni különös számmal, hanem csak a' szántó-földnek száma alá be-zárni: az ilyen házontalan darabot még-is, amint a' 45' szám mellett történt, meg-kell írni.
- m) Ha valamely szántó-földnek foglalattyaiban fekvő kö-halmok, kö-sziklák, vagy ürefségek a' termékeny szántó-földdel együtt ki-találnának mérettetni, akkor ezen gyümöltstelen helyeknek foglalattya jegyezteffen-fel, és a' 48' alatt lévő példa szerint, vonattafson-le a' fel-talált mértéknek mennyiségétől, avagy a' termékeny Fundusnak foglalattyától, hogy így a' házonhozó úgy, mint a' házontalan Földeknek valóságos voltyát igazán meg leheffen határozni.
- n) Minekutánna a' másod-ik szakasztásnak fömmája be-fejeztetik, (a' mint a' 9^{dik} Levélen történt) által kell azután a' harmadik szakasztásra (11^{dik} Lev.) költözni, eztet fekvésével, és határrival együtt rövideden környül-írni, azután pedig az előfőr szembe tűnő Föld-birtokot, melly az egész Helysége nézve tizenhetedik, az I. számmal meg kell jegyezni, a' mint eztet meg-lehet látni a' 47' példában.
- o) Ezen szakasztásban elől-hozattatnak különbféle példái ama különös eseteknek, mellyek a' ki-jelentésnek alkalmatóságával magokat elől-adhatnák: oktatás adatik azonkívül, miképpen kell példának okáért, ama Fundusok iránt, mellyek csak minden negyedik, ötödik, avagy hatodik Esztendőben, vagy pedig soha nem ugaroltatnak, vagy az ollyanok iránt, mellyek hat, vagy több esztendők alatt művelés nélkül maradnak, a' ki-jelentéseket meg-tenni, és be-írni a' Fassionalis Tabellákba? Holott mindenek előtt
- p) Eszre kell venni, hogy valamennyi nemei felöl az ollyan Fundusoknak, mellyekben a' Házonvétel a' nyugodalom esztendőknek számával fel-osztatik, három esztendőbéli Házonvételt kell ki-jelenteni, és be-írni a' Tabellába. E' Regulát mind-azáltal
- q) nem kell meg-tartani ama szántó földekre nézve, mellyek több esztendőknek folyása alatt csak egyszer szoktak műveltetni, vagy egyébkint leg-alábbvaló tulajdonsággal birnak; mert ezekre nézve csak kettős Házonvételt magba, a' harmadikat

pedig szénában (a mint eztet meg lehet látni a' 4, 5, 6 számok mellett) kell ki-jelenteni azért, mivel az ilyen Földeknek neme, noha leg-alábbvaló, de még-is leg-költségesfebb lévén, meg-érdemli a' különös emlékeztetést.

- r) A' 3. Jegy alatt ide zárattatott Példázat értelmessen meg-mutattya, hogy kell meg-tenni az Erdőknek bővítését, és ki-jelentését? Aztat tehát, a' mi az erdőknek ezen ki-jelentésében részenként, és a' Felsőnek árta rendelt külömbféle Rubrikáiban kivagyon téve, egy sornában (a' mint a' 21^{dik} levelen a' 11, és 12 számok alatt történt) be kell írni a' Felsőnek Fő-Tabellájába, és e' szerint kell a' dolgot intézni altalysában a' többi példákra nézve-is, mellyek a' 21^{dik} levelen elol-hozattatnak, és amaz emlékeztetésekre nézve, mellyek amazokhoz oda vannak függesztve.
- s) Minekutánna (amint a' 21^{dik} levelen meg-lehet látni) be lesz fejezve a' harmadik szakasztás (mellyhez oda kell alkalmaztatni szintugy valamennyi szakasztásoknak fejezését, mellyek a' Helységben találatni fognak) akkor azután a' 23^{dik} levelen meg-irt mód szerint sornálást, avagy össze-adást kell csinálni, ugyan ott azután ki kell tenni egy sornában minden szakasztás' mértékjeinek, és Hasonhozásinak mennyiségét, ebbel pedig végtére ki kell vonni a' Fő-summát, hogy így az egész Helységnek egész Qvantuma, avagy mennyisége világosságra jöjjön.
- t) Ezen egész, és mag'ól álló mennyiséget, mellyet a' magok' ne-meinek külömböztetése nélkül össze kell vonni egy sornába, úgy kell tekinteni, mint három esztendőbeli, annak felét pedig, mint másfél esztendőbeli Jövedelmet, mellyből azután az egy esztendőbelit könnyen ki lehet tudni.
- u) Annak meg-határozására, mennyi gabona eszik egy bizonyos Helységben egy Hold-földre, avagy 1600. négy-szegű öltre, a' következő számvetéssel, és hasonlítottással kell élni: Példának okáért: 70^{1/2} Hold földek adnak 1349. mérő gabonát; mennyit ad vallyon 1. hold föld? Ezen számvetés által kijön, hogy egy hold-földre 19^{1/2} mérő gabona eszik.
- v) Az ilyen munkálkodások után ki kell végtére tudni a' Felsőből mennyiségét ama Hasonvételnek, melly akár gabonában, akár szénában, és siben az Uraságnak úgy, mint a' Jobbágyoknak Funduszaiból származik: hogy avval a' után mindenkor, ha talántán a' szükség úgy hozná magával, élni, és aztat meg-tekinteni leheffen: úgy szinte
- x) hogy bizonyos legyen, mennyit tesz ama széna-jövedelem, melly a' legeltető mezőkre, és részint ama szántóföldekre nézve fel-vétetett, mellyek több esztendőknek folyása alatt csak egyszer műveltetnek, ugyan ezen jövedelmet az Uraságnak úgy, mint a' Jobbágyoknak Funduszaiban fel-kell jegyezni különösen.

N° IV.

INSTRUCTIO

avagy

OKTATÁS

MELLY SZERINT

a' Földeknek ki-mérését a' Helységek voltaképpen meg-tehessék.

N° IV.

INSTRUCTIO, AVAGY OKTATÁS

M E L L Y

fzerint a' Földeknek ki-mérését a' Helysé-
gek voltaképpen meg-tehefsék.

1. §.

Valamennyi Fundufok, mellyek akármelley Birtoknak határi kö-
zött fekszenek, valamint a' közönséges Instructióban meg-
irt mód szerint *öszve* vannak írva, úgy egyfzersmint azon időben
ki-is méretteffenek, akár azután majorbéliek, mivel, vagy mivelet-
len, vagy éppen el-hagyattatott földek legyenek, akár pedig a'
Jobbágyokhoz, a' Plel ániához, a' Templomhoz, házabéli, vagy
külső Birtokosokhoz tartozzanak.

2. §.

A' méréstől azomban ki vannak véve a' Posta és a' keres-
kedésre szolgáló, és a' többi nyilván való utak, úgy szinte a'
mezőkön lévő utak, és a' Földek olyan darabjai, mellyeknek
semmi hasznát nem lehet venni, a' folyó-vizek, a' patakok, a'
gyümöltstelen kö-fiziklák, végtére pedig a' parasztok által a' me-
redekség, vagy nagyobb környékjek miatt mérhetetlen Hegyek,
Erdők, Hegy-tetők, mellyeknek mérését eskütt Föld-mérők fog-
ják végbe-vinni.

3. §.

Mivel a' mérést *azon időben*, midőn az *öszve* irás, és a'
Hafzonvételnak ki-jelentése fog történni, ugyan ama helynek, és
földbirtoknak, melly e' munka alá vétetett, térj-mezején kell fel-
venni, ugyan azoknak-is kell eztet végbe vinni, a' kik e' mun-
kára *közönségeffen* rendeltettek.

R

Az,

Az, a' ki az Helységben Irástudó, a' mérést igazgatni fogja, jegyezze-fel az öleket, és a' lábakat, mellyek a' meg-mérettetett hofzfakban vagy lineákban találatni fognak.

Vigyázzon pedig árra, hogy a' lábakat *öl szám Fractional* jelelye-fel, tudniilik;

1	láb helyett írjon	-	-	$\frac{1}{2}$	ölet.
2	— — —	-	-	$\frac{1}{3}$	—
3	— — —	-	-	$\frac{1}{4}$	—
4	— — —	-	-	$\frac{1}{5}$	—
5	— — —	-	-	$\frac{1}{6}$	—

Emnek oka ki fog tetzeni a' 29. §bol

4. §.

A' jelenlévők szorgalmatoslan vigyázzanak, ne talántán a' mérésben vagy hiba, vagy tsalárdság történnyen.

Ugyan erre nézve a' naponkint téteterdő mérés alá írják *oda magokat*, mivel azután átallyában az egész mérésnek tökéletességéről köteleffek lesznnek felelni.

5. §.

A' mérésnek
Rendje.

A' mérés olly *rendel* vitefflen végbe, a' minémü a' Fundu-foknak *öfve-írására* ki-adatott.

6. §.

A' mérésre szük-
sleges eszközök.

A' mérésre szükségeffek a' következendő eszközök:

- 1^{ör} Fából való Bétsi öl,
- 2^{or} Mérő Lántz,
- 3^{or} Hat, vagy nyoltz egyenes Póznák.
- 4er Tiz fa-fzegek, és
- 5^{ör} papiros, tenta, linea, és rajzoló Plajbáfsz.

7. §.

A' fa-öl mind a' két végén meg-legyen béllegezve, és fzo-kás szerint lábakra, és újjakra fel-olftva.

8. §.

A' mérésre szolgáló Lántz tiz ölü légyen.

9. §.

9. §.

Az említett hat, vagy nyoltz Póznák, hofzfafságokra nézve nyoltz vagy kile-ntz lábnyiak legyenek. Minden Póznának vastagabb vége légyen által-mértékében, avagy szélelségében három ölnyi, és egyfzersmint hegyes, hogy a' földben *eröffen* állhasson.

E' Póznák hofzfabbak-is lehetnek; sőt akkor, midon a' hegyeken fekvő Fundusok méreftetnek, szükséges, a' miat alább fel lesz jegyezve, hogy hofzfafságjok három ölnyi légyen.

10. §.

A' tiz fa szegek hofzfafságokra nézve egy lábnyiak, szélelségjekre nézve által-mértékjekben vastagabb végjeken egy ölnyiak, másik végjeken pedig hegyesek legyenek, hogy a' földbe könnyebben be-hathassanak.

11. §.

A' papiros, tenta, rajzoló veszfő, és a' hofzf mérték szükségessék a' végre, hogy a' ki-mérettetett hofzfafságokat és Linetákat, avagy hofzfakat azomban fel-leheffen jegyezni.

Minekutánna tehát a' Fundus meg-mérettetik, a' Tiszt, a' ki a' naponkint végbe-vitetendő munkáknak könyvét, avagy a' Diariumot írni fogja, az említett hofzfafságokat, és hofzfakat írja-be író-tollal.

12. §.

A' Földmérő Lántzal kétség kívül bátorságosabban vitetik végbe a' mérés, hogy sem az egy ölnyi póznával, de még is; mivel lehetetlen, hogy oly rövid üdö alatt, mel'y a' Földek' mérésére ki-rendeltetett, elegendő Lántzok szerezteffenek, gondolni lehet, hogy leg-több Helységek öl-póznákkal fogják végezni a' föld-mérést. Itt mindazáltal tsak a' lántzokról lesz a' beszéd, de úgy, hogy azoknak, a' kik öl-póznákkal akarják meg-mérni a' Fundusokat, éppen tsak arra kellefsék vigyázni, a' mi oktatás gyanánt elöl fog hozatni a' lántzal való ki-mérésről.

13. §.

Mérése az egyenes
hozvának

Hogy a' mérés tökéletessen, és hamar végbe menyen, hét személyek kívántatnak; egy irás tudó, a' ki a' meg-mérettetett öleknek számát fel-jegyezze; két ember, a' kik a' hat vagy nyoltz említett Póznákat *bordozni* és a' földbe nyomni fogják; ismét ket-tő, a' kik a' lántzokat huzni, és végtére két iffú, a' kik a' tiz fa szögeket tarfolyban, vagy kosárban fogják *bordozni*.

Az Uraságak Tisztjei, és a' Helységek köteleffek leszenek e' munkára vagy a' Községből, vagy a' szomszédságból a' leg-alkalmatossabbakat ki-választani.

14. §.

A' mérés a' következő mód szerint fog végbe vitetni:

Légyen példának okáért egy szántó Földnek Hofszasága meg-mérendő.

Iör Két Pózna (tekints vissza a' 9dik §ra) állittasson - fel, egyik az *Elein*, a' másik pedig végén a' szántóföldnek; lásd az

1. Kép.

1. Kép.

15. §.

A' Férjfiak, a' kik a' Lántznak húzására rendelve vannak a' végre fel-vezik a' lántzot, hogy azon szántó Földnek közét, melly annak elein, és végén fel - állittatott A és B két pózna között fekszik, meg-mérhessék. Rövidségnek, és példának okáért az egyik férjfiú *Péternek*, a' másik pedig *Pálnak* fog nevezetni.

Péter a' Lántznak egyik végével előre megy; löveti ötöt egyik az iffiak közül, kinél a' tiz fa szögek mind együtt vannak.

Pál, és a' másik iffú, kinél még most a' tiz fa szögek közül egy sem találtatik, helyhezteszik magokat az A póznához, melly a' szántóföldnek elein fel-állittatott.

Pál azután a' póznához kaptolván a' Lántznak végét, a' szántóföldnek végén fel-állittatott B. póznára arányoz, melly felé tudniilik a' mérésnek menni kell; Jelekkel azután, vagy szóval igaz-

igazgattya *Pétert*, hogy jobbra, vagy balra mennyen, mind addig, még a' lántz, mellyet jól ki-kell vonni, egyenes lineában, avagy hofzfafságban nem fekszik az említett pözna felé.

Ez meg-lévén, *Péter* egy fa szöget éppen a' lántz végénél be-nyom a' földbe, ott hagygya jelenségül, hogy azon pontig a' hofzfz, melly mérés alatt vagyon, egy egifz lántznak hofzfafságát, avagy 10. ölet foglal magában.

A' Lántz-húzókat azután a' szög-hordókkal tovább menne', folytatván a' mérést.

Midön *Pál* a' földbe nyomattatott szöghöz el-érkezik, reá akasztja a' Lántzot; itt a' lántz ismét az előbbeni mód szerint meg-huzattatik, a' *Péter* mellett lévő iffiú a' lántznak végénél ismét be-nyom egy szöget a' földbe, a' másik iffiú pedig, a' ki *Pál* mellett jár, az első szöget ki-vezi a' földből, és *Pállal* együtt tovább megy a' második szöghöz; Eddig a' Hofzfz, melly a' mérésre fel-vétetett, a' lántznak hofzfafságát kétszer, következőképpen 20. öleket foglal magában.

Igy kell harmadszor, és ha szükséges, többször ki-vonni a' lántzot, mindaddig, még az egifz köz, melly az A és B két pözna között fekszik, avagy az egifz szántóföldnek hofzfafsága ki nem mérettetik.

Ha ezen hofzfafságból egy olyan darabka maradna, melly kurtább a' lántznál, eztet végtére különösen meg-kell mérni.

Meg-lehet pedig mérni ugyan az említett darabkát-is öl-pöznaival; mértékét pedig oda kell tenni az ölekhöz, és lábakhoz, mellyek a' lántz-mérés által fel-találtattak.

16. §.

Hihetetlen, melly szükségesek a' Föld-mérés mellett az említett fa-szögek: Ezek nélkül a' földön többször ki-vonattatott lántz' hofzfzának számlálásában, leg-főképpen, ha a' mérés alá vétetett közhely hofzfzabb, könnyen hiba történik, vagy leg-alább az említett számlálás olly kétséges, hogy fokszor a' mérést meg-is kell újjittani üdö vesztegetéffel.

Ezekkel pedig ellenben a' számlálásban nem hamar történik hiba, vagy ha történik, a' hibát azonnal észre lehet venni: mivel tudniillik az, a' ki Péter mellett hordozza a' szögeket, ugyan azokat egymás után a' földbe nyomja, és ott hagyja, amaz pedig, a' ki Pál mellé rendeltetett a' szögek' hordozására, ismét azon szögeket ki-vonja, és el-telzi (a' mire leg-főképpen kell vigyázni) lehetetlen, hogy mindakettőnek tartályában több, vagy kevessebb találtasson tiz szögnél; ha kevessebb találatna, jele vol a, hogy azokat vagy az egyik, vagy a' másik el-veztette.

Ha igen hosszú a' mérés alá vétetett közhely, úgy, hogy a' szögek mind a' tizen, a' Péter mellett lévő szög-hordozótól a' földbe nyomattatván, a' másodiktól pedig ki-szedettvén, ugyan ennél ösze gyülekezzenek, akkor a' Pál mellett lévő szög hordozó adgya-vissza azokat az elsőnek, hogy az előbbeni mód szerint folytathassa vélek szokott munkáját.

Az egész mérés alatt hányszor adta vissza a' szögeket az első szög-hordozónak az utolsó, ha példának okáért, kétszeré, háromszoré, vagy többször? ezenkívül pedig, hány szögre volt még szükségjek? szorgalmasan fel kell jegyezni.

Ezen tiz szögek meg-könnyebbittik a' ki mérettetett öleknek számlálását, és a' fel-jegyzéseknek rövidítésére igen szolgálnak; mert a' mennyi szög a' földbe nyomattatott, annyiszor kell számlálni a' lántznak hosszúságát, melly magában tiz ölet foglal.

Igy ha a' Pál mellett lévő szög-hordozó 8. szöget szedett ösze a' Péter mellett lévő szög-hordozó után, és ezeket tartályából ki-vévén, csak ugyan annyinak olvassa, bizonyos, hogy a' köz, melly ki-mérettetett, 80. ölnyi hosszúságú. Ha pedig a' tiz szögeket háromszor szette ösze, és azonkívül hetet, bizonyos, hogy a' köz 370. ölnyi hosszúságú.

Ha pedig talántán a' szántóföldnek hosszából meg-maradt egy darabka, melly példának okáért 4 ölet, és három lábat foglalt magában, akkor az említett köz, avagy a' szántóföldnek egész hossza 374 ölnyi, és 3. lábnyi, az az: $374\frac{1}{2}$ ölnyi hosszúságú.

17. §.

Ezen Foldmérésnél, melly a Parasztoktól fog végbe - vitetni, arra kell vigyázni leg-főképpen, hogy minden földek, a' mint lehet, igazán ki-méretteffenek; a' mit akkor lehet reménleni, ha az előbb meg irt mód szerint végzik munkájokat.

A' jelenlévő Birák tehát, Esküttek, Öregebbek, és Választottak vigyázzanak, hogy a' mérés előtt a' Lántznak hofzfafsága jól meg-vizgáltasson, hogy a' lántz a' mérés alatt egyenesen a' felállított második pózna felé arányoztasson, hogy a' szög-hordozoknál semmi hiba ne történnyen, és hogy a' mérés alá vétetett közben találkozó öleknek, és lábaknak száma szorgalmatosfan, és igazán fel-jegyeztessen.

18. §.

A' Fundusoknak foglalati többnyire külömbféle egyenetlen, Ki mérése az egyenetlen Holziznak. és már szükebb, már tágasabb szegletekből állanak.

Illyenkor szem-mértékre kell a' Fundust venni, és abban egy által-metző egyenes közép hofzfazat kell választani.

Ezen Hofzfazat úgy vágja által az egyenetlen közekeket, hogy az egyenetlen részek, mellyek a' Hofzfaznak bal felére esnek a' 2^{dik} kép. ff színte annyit foglallyanak magokban, mennyit azok, mellyek ugyan a' Hofzfaznak jobb felén vannak. 2. Kép.

Illy móddal az egyenetlen Fundusok *a* és *c* mellyek péld. okáért a' szántóföldhöz tartoznak majd nem egyenlők lesznek amaz egyenetlen Fundusokhoz *b*, és *d*, mellyek a' réthöz tartoznak, és az illyen Fundushoz annyi adatik oda egyik részről, mennyi más részről el-vétezik tőle.

Ugyan erre nézve tehát a' görbe menésű *b c d* környék helyett csak az által-metző közép hofzfazat *ff* kell meg-mérni.

19. §.

A' bokros helyeken, és az erdőkben, mellyeken keresztül az egyik póznától a' másikra arányozni, és így egyenes hofzfazat Ki-mérése az olyan Hofzfaznak, melly keresztül-fekszik az erdőkön, vagy bokrokon, venni

mellyek miatt egyevenni nem lehet, leg-tanátszóflabb, ha az alábbvaló Bokrosokban
 nes hozzfzat nem lehet látni. az egyik határozó jeltől a' másik jelig az akadályok *ki-vágattat-*
nak: Eztet némellykor az erdőkben-is meg-lehet tselekedni, ha a'
 környül álló dolgok meg-engedik, vagy ha csak egynéhány fákat
 kellene ki-vágni.

20. §.

Noha a' bokros Helyeken, és az erdőben a' határ-kövek,
 vagy egyéb határozó jelek közönségeffen olly távúl állanak egy-
 mástól, hogy az egyiktől a' másikhoz nem is lehet látni: a' Tu-
 tulajdonosok mindazáltal, és a' Vadászok az erdőknek részeiben,
 és többféle helyeken, elég egyeneffen el-tudnak menni az egyik
 határtól a' másikhoz.

A' Tulajdonosnak tehát illyen vezérlése után így lehet a'
 póznákkal egy egyenes hozzfzat venni: Az első pózna állittasson-
 fel a' határozó Jelnél, a' második, és a' harmadik a' Tulajdonos-
 nak vezérlése után úgy, hogy a' harmadik póznától a' másodikat,
 és az elsőt látni lehessen; a' negyedik azután úgy állittasson-fel,
 hogy ettől a' harmadikra, és a' másodikra, az ötödik úgy, hogy
 ettől a' negyedikre, és a' harmadikra, és így egisz a' határ-Je-
 lig, mely felé a' mérés igazittatik, vizzfza lehessen nézni.

Ha végtére ki-tetzene, hogy ezen hozzfz, melly a' póznák
 által vonattatik, a' határozó jeltől felette, és ugyan példának okáért
 jobb felé el-távozik, akkor a' póznát arányozás által bal felé úgy
 kell fel-állítani, hogy a' póznákkal vonattatott hozzfz, a' mennyire
 lehet meg-eggyezzen a' két határ között fekvő valóságos egyenes
 hozzfzal.

Ezen hozzfz azután meg-mérettetik: hogy ha pedig a' hely-
 nek fekvése, vagy más környül álló dolgok igen meg-nehezétvén
 a' mérést, üdö vesztegetést okoznának, akkor az Uraságnak Tisz-
 tye, vagy a' Helység jelents-meg a' dolgot halasztás nélkül a'
 Felső Commissionnak, melly azután Földmérőt fog hozzájok
 küldeni.

21. §.

Ha a' Fundus halmon, vagy hegyen fekszik, és annak hossz-^{A' Halom, vagy} a' hegy-mérés. száfsága úgy, mint szélessége a' hegynek megy mind a' két oldalon, a' mint eztet a' 3^{dik} Kép ábrázolja, akkor a' lánztot nem 3. Kép. kell a' földszíneire tenni, hanem az egyik lánzt húzó a' ki a' meredekebb *a* helyen áll, vévén a' 9^{dik} §^{ban} említett színte három ölnyi hosszúságú póznát, emellye-fel a' lánztot olly magofsan, hogy, midön a' *b* mellett lévő lánzt-húzó a' lánztnek egyik végét a' földre helyhezteti, a' lánzt *a*, *b* a' Határozónak hosszával, avagy a' szin-mértékkal meg-eggyezzen.

E' szírint egymás után meg-mérettetik először az *a*, *b* hossz; azután *b* *c*; végtére pedig a' *c* *d* hossz.

Egyébaránt ezen mérés azok szírint, a' mik immár a' 13^{dik} §. az arányozásra, a' lánztnek elegendő ki-feszítésére, és a' tiz szögekre nézve mondva vannak, folytattasson.

E' három hosszaknak *a* *b*, *b* *c*, és *c* *d*, hosszúsági összeadatván, meg-mutattják hosszúságát a' föld-színével meg-eggyező *a* *g* hosszaknak.

Ezen meneteles mérésnek módgya hasznára válik a' Birto-
kosnak, mert, ha a' hegynek *a* *b* *c* *d* *m* hajlási szírint egyenet-
lenül mérettetne-ki a' fundus, a' számvetés által sokkal nagyobra
menne annak foglalattya, valóságos foglalattyanál.

22. §.

Ha talántán a' halom, vagy a' hegy meredek volna, a' lánzt-
nak egész hosszával nem lehetne fokszor élni, mert a' lánzt hú-
zó, a' ki a' meredeken áll, fel nem emelheti a' lánztot olly ma-
gofsan, hogy annak egész hossza a' szin-mértékkal meg-egyez-
hesse.

Illyenkor: (a' mint eztet a' 3^{dik} Képen *c* *d* látni lehet) a'
lánztnek csak egyik részét kell venni, és ennek mértékét ölek-
ben, és lábokban szorgalmatosan számba kell venni, 's fel-
jegyezni.

T

A'

A' fzin - mértékre alkalmaztatott lántz részeinek hosszafásági össze-vétetvén, ki-jelentik a' föld-fzinivel meg-egyező hosszfnak a g mennyiségét.

Példának okáért:

<i>a b</i> hosszfn	foglal magában	-	10	ölet	—	14b.
<i>b c</i>	-	-	9	—	3	—
<i>c d</i>	-	-	5	—	5	—

a g tehát foglal magában 25 ölet és 2 lábát.

23. §.

Valamint a' fel-menetelben, úgy a' lejövetelben garáditsonkint vitetik végbe a' mérés, olly külömbséggel még-is, hogy lejövet az első Lántz-húzó veszi magához a' hosszfnabb póznát, mivel már most ő fog mindenkor alább állani a' másíknál.

Egyébaránt mindenképpen úgy megy a' munka, mint a' fel-menetelben.

Ha végtére a' fel-menetelben, és a' lejövetelben ki-terjesztett lántznak hosszfnasági, úgymint a' 22^{dik} §. össze-fzámláltatott hosszfnak

<i>a b, b c, c d</i> ,	avagy	25	öl.	és	2	láb.
<i>d e</i>	azonkívül	10	—	—	—	
és <i>e f</i>	- -	5	—	1	—	

össze adatnak, ki-tudódik a' föld-fzint fekvő egyik hosszfnaság, mellynek

mértéke kereftetett, úgymint - - - 40 öl. és 3 láb

24. §.

Ha vallyon a' lántz, a' mennyire fzemmel arányozni lehet; úgy fel vané vonva, hogy a' fzin-mértékkal meg-egyezzen, egy a' jelenvaló nézőklől könnyen meg-itheti, ha a' lántztól egynéhány ölnyre el-távozván példának okáért a' 3^{dik} képen K. betűnél, a' lántznak fekvését jól meg-visgállya.

25. §.

Itt már előre; úgymint bizonyosnak tartatik, hogy mind ^{Egész Fundusok} _{ki-méréseinek mód-} azok, a' mik a' hofzf' mérésnek modgya felöl a' 13. §^{tol} fogva^{gya} a' 34^{dik} §ig foglaltatnak, tudva vannak.

26. §.

A' Fundusoknak ki-mérése által ki kell tudódni annak, hány négy^{szög}ü öleket, következendöképpen, hány Hold-földeket foglal magában minden fundus? egy Hold-földnek vévén 1600. négy^{szög}ü öleket.

27. §.

A' Fundusok rész szerint *egyenesek*, mellyek tudniillik egy^{es} nes, vagy szinte egyenes hofzfakkal környül vannak irva, rész szerint pedig *egyenetlenek*, mellyeknek körülletyei tudniillik horgas, és egyenetlen hofzfakból, vagy szegletekből állanak.

28. §.

Ha a' Fundus tökéletes avagy egyközü négy^{szög}et ábrázol, az az: midon annak hofzfafsága elég egyenes, széleisége pedig mindenképp' egyenlő, vagy éppen annyi barázdákból álló, elég, ha egy barázda mellett, vagy, a' mi még alkalmatofabb, a' Fundusnak széle mellett menvén, ugyan ennek hofzfafsága, kereztül pedig ama hofzf' szerint, melly a' Fundusnak hofzfafságával egész szegletet tsinál, széleisége meg-mérettetik, és így a' könyvnek, mellyben a' mindennapi munkák fel-jegyeztetni fognak, második szakaszába be-irattatik.

Meg van mondva, hogy a' széleiséget mindenkor ama hofzf' szerint kell mértékre venni, melly a' hofzfafsággal egész szegletet tsinál; így példának okáért a' hajlott négy^{szög}eknek $e f g b$ (a' 4. 4. Kép. Képen) széleisége gyanánt nem a' hajlós oldalon fekvő $f g$, hanem $f i$, hofzf'at kell meg-mérni, melly tudniillik a' mennyire szemmel arányozni lehet, a' két hofzfafsággal, úgymint $e f$, és $b g$ hofzfakkal egész szegletet tsinál.

T 2

Ellen-

Ellenben pedig az $a b c d$ szántóföldnek szélessége gyanánt, ugyan annak $a d$, vagy $b c$ oldalát kell meg-mérni, mivel ezek közül, akármelyik egész szegletet tsinál az $a b$, és $d c$ egyenes hofzfakkal.

29. §.

A' Helységek-től tsak az fog kívántatni, hogy a' négyzegeknek ki-mérettetett hofzfafságát, és szélességeit be-adgyák, hogy azokat be-leheffen irni az árra rendelt Fafsiok' Tabelláiba.

Minden példához, mellyek alább elől jövendenek, oda fog egyfersmint függesztetni ama számvetésnek módgya, melly által a' Foglalat ki-tudódik.

Az egyközü négyzegekben e' számvetés igen könnyü, mert ha a' ki-mérettetett hofzfafság a' szélességgel fokszoroztatik, jön ama sonma, melly a' Fundusnak foglalattában találkozó négyzegeü öleknek számát meg-mutattya.

Példának okáért: A' 4^{dik} Képen lévő $a b c d$ szántóföldnek hofzfafsága $a b$ vagy $d c$ legyen 75. ölnyi, szélessége pedig $a d$ vagy $b c$ 8. ölnyi, ezeknek fokszoroztatása által ki-tudódik, hogy az egész szántóföld 600. négyzegeü öleket foglal magában.

Hogy pedig az ilyen fokszorozás könnyebb legyen akkor, midön a' hofzfafság, vagy a' szélesség, vagy mindaketto az öleken kívül, még egynéhány lábakat-is foglalnak magokban, már a' 3. §ban emlékeztetés tétetett, hogy a' lábak úgy jegyeztesseenek-fel, mint töredék részei az öleknek.

30. §.

Ha talántán a' Fundus mindenképp' egyenlő hofzfafságú, és szélességü ugyan, de még-is igen öblös volna, és mészze ki-terjedne (a' mint az 5^{dik} Képen ábrázoltatik) akkor annak hofzfafságát nem a' pontokkal meg-jegyeztesett $a b$ egyenes hofzf szert, hanem a' barázdák-nak öblös menése szert $e f g b$, melly a' Földnek közepén vagyon, kellene meg-mérni.

Ugy színte szélességét nem az öblös ad vagy $b\epsilon$ hosszú szerint kellene mértékre venni, hanem a' keresztül menő an , vagy $b'm$ hosszúak szerint, mellyek a' Földnek hosszúságával egifszegletet tsinálnak.

Az így fel-találtatott $efgb$ hosszúság, an szélességgel fokszoroztatván ki-jelenti a' négyszegnek foglalattyát.

Légyen a' hosszúság $efgb$ 102 $\frac{1}{2}$ ölnyi, a' szélesség an 9. ölnyi, az egifsz fundusnak lapja foglalni fog magában 921. négyszegü öleket.

31. §.

Ha több szántóföldek fekszenek egymás mellett, nem szükséges valamennyinek hosszúságát, és szélességét eggyenkint megmérni, mivel az oldalak többnyire közöflek.

Ha ezen meg-irt mód szerint fog a' mérés tétetni, nagyon meg fog a' munka rövidítettetni.

Példa által a' dolog értelmesebb lesz, a' munka alatt pedig kinekkinek önkint elzébe jutand az ilyen rövidítettés.

A' 6^{dik} Képen találatnak kilentz, egyenes négyszegeklöl 6. Kép álló szántóföldek: meg-lehet mindegyiknek foglalattyát tudni, noha mértékre a' 4, úgymint KL , LM , NO , és OP hosszúakon kívül, több hosszúak nem vétetnek, tsak különöfven fel-legyenek jegyezve eggyenkint minden szántóföldnek hosszúsági, és szélességi, mellyek mindjáján egy hosszúon eggyütt találatnak.

Midön a' KL hosszú mérettetik, önkint elől adgya magát az A szántóföldnek szélessége Kq : a' többi szántóföldekben pedig, mellyek B , C , és D betük alatt vannak, elzre kell venni, hogy mind a' háromra nézve egyenlő a' hosszúság qL .

Ama Birtokosnak neve mellett tehát, kihez az A szántóföld tartozik, különöfven fel kell jegyezni szántóföldgyének szélességét Kq ; úgy színte ama Birtokosoknak nevei mellett, kikhez a' B , C és D szántóföldek tartoznak, ugyan ezeknek hosszúságát qL .

Midön az LM hofzfz, melly az A szántóföldnek hofzfzafságával Kv meg-egyez, ki-mérettetik, ki-tudódnak egyfzersmint a' B , C , és D szántóföldeknek szélelségei, úgymint Lr , rs , és sM .

Midön az NO hofzfz, melly az F szántóföldnek hofzfzafságával meg-egyez, ki-mérettetik, ki-tudódik egyfzersmint az E szántóföldnek szélelsége Nt , és a' három G , H , és I szántóföldeknek egyyenlő hofzfzafságja fO .

Midön pedig az OP hofzfz ki-mérettetik, ki-tudódnak egyfzersmint az említett három szélelségei, úgymint Ou , ux , xy , és az F szántóföldnek hofzfzafsága yP .

32. §.

A' mi a' szántóföldekről e' Példában mondatott, egyéb fundusokról is kell érteni; ama kertekről tudniillik, rétekről, mezőkről, erdőkről, 's a' t. mellyeknek talántán kerteleti egyenlők volnának.

33. §.

7. Kép.

Ha a' Fundus egy felől szélelőbb volna, hogy sem más felől, mint a' 7^{dik} Képen a' negyfeleg $a b c d$, a' két hofzfzafságot, úgymint $a b$ és $c d$ meg nem kellene mérni; hanem először ugyan a' nagyobb szélelséget $a d$, azután ennek közepe táján egifz felegletre álló hofzfzat $f e$, végtére pedig a' kisebb szélelséget $b c$.

Legyen tehát az $f e$ hofzfz $85\frac{1}{2}$ — a' nagyobb szélelség 144 — és a' kisebb szélelség $52\frac{1}{2}$ ölnyi: akkor a' Hofzfzafságnak Rubrikájába $f e$ hofzfznak mértékét, úgymint $85\frac{1}{2}$ öleket, a' szélelségnek Rubrikájába pedig mind a' két szélelséget be kell írni.

Ha pedig a' közép szélelséget számba venni, és ebből a' hofzfzafsággal $f e$ együtt, az ilyen Fundusnak foglalattját ki kellene keresni, akkor a' két szélelségek 144 tudniillik, és $52\frac{1}{2}$ adassanak össze, a' somma lesz $196\frac{1}{2}$: E' somma azután osztasson el két részre; felével, melly $98\frac{1}{2}$ öleket tesz, sokszoroztasson az $f e$ hofzfzafság, melly $85\frac{1}{2}$ ölekből áll, a' somma ki fogja jelenteni
 hogy

hogy a' szántóföldeknek felső lapja 8400 $\frac{1}{2}$ öleket foglal magában.

34. §.

Hogy ha talántán az egész szegletre álló hofzfz fe , melly a' 8. Kép. nagyobb szélefségnek közepéről f vonattatott, (nézd a' 8. Képet) a' kiffebb szélefségen kívül esne, akkor az f középről jobbra, vagy balra kell téni, és a' hofzfzat úgy alkalmaztatni, hogy legalább a' kiffebb szélefségnek bc végső pontyára c essen; meg kell azután mérni a' gc hofzfzat, és az abban találkozó öleknek számát fel kell jegyezni a' Hofzfzafságnak Rubrikájában.

E' tételnek világosfittására szolgállyon a' következő számvetés, melly által a' 8. Képen lévő Fundusnak foglalattya ki-tudódik:

A' nagyobb szélefség $a d$ foglal magában - - 120 ölek.

a' kiffebb szélefség $b c$ — — — 27 —

Mind a' kettőnek Sommája tesz — — 147 —

E' somma két részre osztatván meg-mutattya a' Fundusnak közép szélefségét, úgymint — — — 73 $\frac{1}{2}$ —

Ez pedig fok szoroztatván gc hofzfzafsággal melly tesz 87 —

ki-jelenti számát a' négyfzegü öleknek, mellyek a' Fundusban foglaltatnak, úgymint: — 6394 $\frac{1}{2}$ —

35. §.

Ha a' két szélefségek $a d$ és $b c$ a' hofzfzafsággal $a b$ egész 9. Kép. szegleteket tsinálnak, mint a' 9dik Képen, akkor nem szükséges a' hofzfzafságnak közepéből olyan hofzfzat vonni, millyen a' 8dik Képen az fe hofzfz: elég lesz meg-mérni az ab (a' 9. Képen) hofzfzat, mert ez úgy-is egyenlő az fe hofzfzal (a' 8. Képen) mellyet vonni kellene.

A' 9dik Képnek foglalattytát számvetés által így lehet ki-tudni.

V 2

A'

A' nagyobb szélesség *a d* foglal magában — 97 $\frac{1}{2}$ öle.
 a' kisebb szélesség *b c* — — — 41 —

Ezeknek Sommája — — — 138 $\frac{1}{2}$ —

E' sommának fele, avagy a'

közép szélesség *tefz* — — — 69 $\frac{1}{2}$ —

melly fokszoroztatván az *a b* hosszúság-

gal, *tefz* — — — — 90 $\frac{1}{2}$ —

ki-jelenti a' 9. Képnek foglalattját — 6,255 $\frac{1}{2}$ □ öle.

36. §.

Mérése az eddig említett elég egyenes kerteletű Fundusok-
 nek ném igen nehéz, leg-foképpen, ha gyakorlásban-is meg-
 tartattatik a' mezőn annak módgya.

De vannak azonkívül egyenetlen Fundusok, mellyeknek ki-
 mérése több, és nehezebb munkával vitetik végbe.

Az ilyen Fundusoknak ki-mérése iránt kettőre kell a' munka
 alatt leg-foképpen vigyázni, először tudniillik, hogy a' 18dik §ban
 meg-irt oktatás szerint a' hajlott, és öblös hosszak helyett egye-
 nesek vétessenek, másodszor pedig, hogy a' Fundusoknak egye-
 netlen lapjai több egyenes, vagy szinte egyenes kerteletekre fel-
 osztassanak: a' négyzetű kerteletek azután, mellyekre fel-osztatik,
 össze tértvén, és a' már meg-irt mód szerint ki-mérettvén,
 végtére pedig számvetés alá vonattatván ki-jelentik egész foglalatt-
 ját az ilyen egyenetlen Fundusnak.

37. §.

Itt azon kell leg-foképpen igyekezni, hogy a' Fundus, a'
 mennyire lehet, egyközű négyzetekre osztasson; a' mi minden-
 kor, és könnyen meg-történhetik, mivel a' nélkül-is a' Birtoko-
 fok, és a' szomszédok igen szokták tudni, 's ösmérni a' Fundu-
 soknak formáit, és kertelettyeit.

A' Példák, és különösen ama mérés, melly az Al-Commiszió-
 tol, és az e' mellett lévő Földmérőtől előre oktatás gyanánt a'
 térj-

térj - mezön fog tétetni, e munkának módgyát érlemefebben meg-fogják világofittani.

38. §.

A következendő képeken a folyvást menő hofzfak jelentik a Fundusnak kerteletét: a pontokból álló hofzfak (.....) ama négyfzegeket, mellyekre a Fundusnak lapját, avagy foglalattyát fel lehet ofztani; a félbe-fzakaftásokkal egyelittetett hofzfak pedig (— — —) jelentik ama hofzfakat, mellyeket mértékre kell venni a végre, hogy azután a külömbféle fzelefségi négyfzegeknek foglalattya fzmvetés által ki-tudódgyon.

39. §.

Adaffon tehát egy mérni-VALÓ Fundus, mellynek kertelettye egyenetlen, példának okáért az, melly a 10^{dik} Képen ábrázoltat-^{10KÉP} ván *A B C D E F G H I K* betöktől határozottat.

Ezen Fundust, a mint a pontokból álló hofzfak a Képen meg-mutattják, fel-lehetne ofztani maid nem 5. elég egyenlő négyfzegekre, mellyek közül az elsöt a 3^{odik} §ban, a többieket a 28. §ban adatott oktatás fzerint kell meg-mérni.

A III. négyfzegnek *G* mellett lévő öblöfségét *m G* által-metző hofzfának vonásával kell helyre hozni a 18. §. fzerint. Hogy pedig a Fundusban az *V*^{dik} négyfzeget jól ki-leheffen tsinálni, a háromfzeget *r* egifzlen el-kell válaftani, és e helett az *V*. négyfzeghez a két kitsiny közekeket *N* és *O* oda kell kaptsolni, mivel ezek az *r* háromfzegnek lapjával maid nem egyenlök.

Minekutánna ezen 5. négyfzegeknek hofzfafsági és fzelefségei meg lefznek mérve az előbbeni §. §. fzerint, és az árra rendelt helyekre be-is lefznek írva, könnyen fel-lehet vetni azután egyenkint minden négyfzegnek foglalattyát: mind ezeknek fommája pedig öfzve-tétetvén ki-fogja jelenteni foglalattyát ez egifz Fundusnak.

X

E'

E' következendo szamvetés meg-mutattya a' 10^{dik} Képen lévő Fundusnak felső lapját, avagy foglalattját.

A' négyzegeknek Numerusa	A' Hofzfazság	A' szélesség	A' műv, somma, avagy a' Foglalat.
I.	70	32	2240 négyzегű ölek
II.	120	63	6426
III.	56	27	1512
IV.	42	42	1764
V.	42	22	924
Az egész Fundusnak foglalattja.			12866 négyzегű ölek.

40. §.

11 Kép. A' 11^{dik} Képen szintűgy egy más Fundusnak egyenetlen keretlettye ábrázoltatik.

Fel-lehet eztet 3. négyzегre könnyen osztani, ezeket pedig meg-lehet mérni a' 35. §ban adatott oktatás szerint.

Meg kell mérni az I. négyzегben a' két szélességet A H és B C, és C H hofzfazat. A' II. négyzегben a' két szélességet C G, és E F, és a' G F hofzfazat. A' III. négyzегben a' két szélességet M I, és L K és az M L hofzfazat.

E' 11^{dik} Kép meg-mutattya egyfersmint, hogy kell a' görbe hofzfazakat egyenesfleké változtatni.

A' 11^{dik} Képnek Foglalttja.

A' négyzegeknek Num.	A' Hofzfazság	A' szélesség	A' közép szélesség	A' Foglalat
I.	73	$\begin{array}{r} 92 \\ 147 \\ \hline 239 \end{array}$	$119\frac{1}{2}$	$8723\frac{1}{2}$ négyzегű ölek
II.	30	$\begin{array}{r} 107 \\ 74 \\ \hline 181 \end{array}$	$90\frac{1}{2}$	2715
III.	34	$\begin{array}{r} 67 \\ 48 \\ \hline 115 \end{array}$	$57\frac{1}{2}$	1955
Az egész foglalatt telz				13393 $\frac{1}{2}$ négyzегű öleket.

41. §.

Úgy színte a' 12^{dik} Kép meg-mutattya, miképp' lehet az 12. Kép. egyenetlen Fundusokat A B C D E F G H I K L M N O négyf. e-gekre osztani.

Maid nem szükségtelen itt ismét elől adni e' Furdus' foglalattyanak öfve számlálást, mert erre nézve a' számvetés egyenlő az előbleniéekkel.

A' negy- szegek- nek Num.	A' Hozzfaf- ság	A' szélesség	A' közép- szélesség	A' Foglalat.
I.	85	56	— —	4760 □ ölek.
II.	80	74	— —	5920
		39		
		80		
III.	31	² 119	59½	1844
IV.	71	53	— —	3763
V.	40	33	— —	1320
VI.	63	33	— —	2079
Az egész Foglalat tesz				19686 négyf. szegü öllek.

42. §.

Minden Fundusnak e' mód sz rint a' Parasztoktól végbe-vitetett mérés által ki-tudódott hozzfafságát, és szélességét ugyan az, a' ki a' mérés mellett erre fog rendeltetni, írja-le a' Fassionak Tabellájában árra rendelt negyedik Rubrikába.

43. §.

Foglalattya mind ama' Fundusoknak, mallyek talántón, mivel az említett mód sz rint azokat a' Parasztoktól ki nem mérhetnék, a' Földmérőre maradnának, ismét attól, a' ki erre fog rendeltetni, jegyeztesse-fel a' Fassionalis Tabellának ötödik Rubrikájában.

44. §.

Minden Tiszt írja-be az ilyen mérés által ki-tudódott Foglalatnak számát a' Fundusoknak minden nemeire nézve a' Hőldföldek, és ölek sz rint az árra egyedül rendeltetett Rubrikákba: úgy színte a' Földmérő ugyan oda írja-be a' töle ki-mérettetett egyenetlen Fundusoknak foglalattját.

Nro. 5.

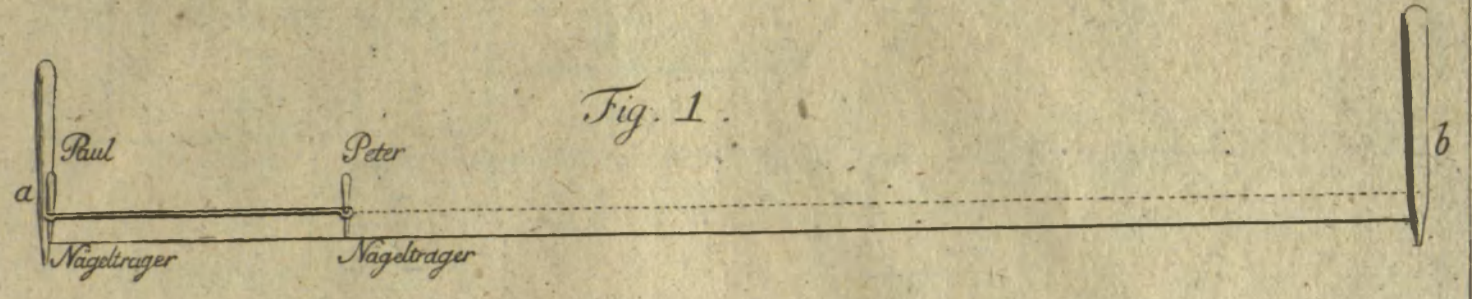

Fig. 1.

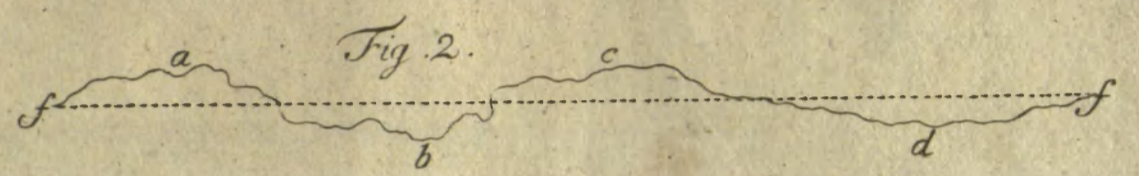

Fig. 2.

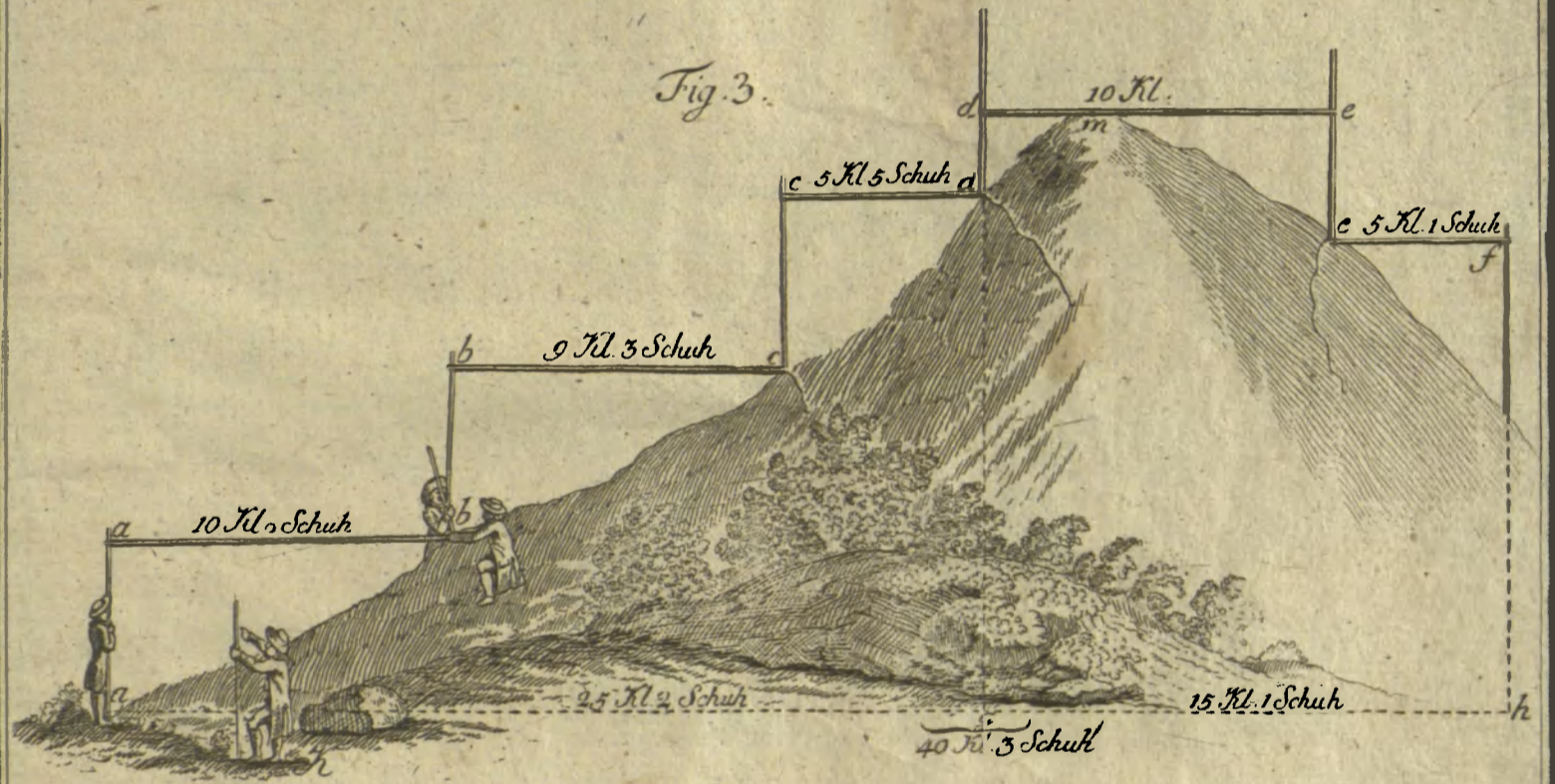

Fig. 3.

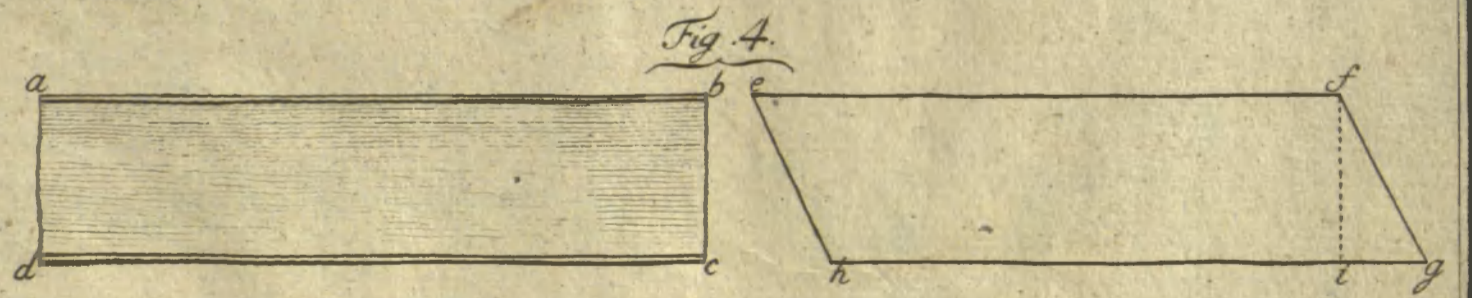

Fig. 4.

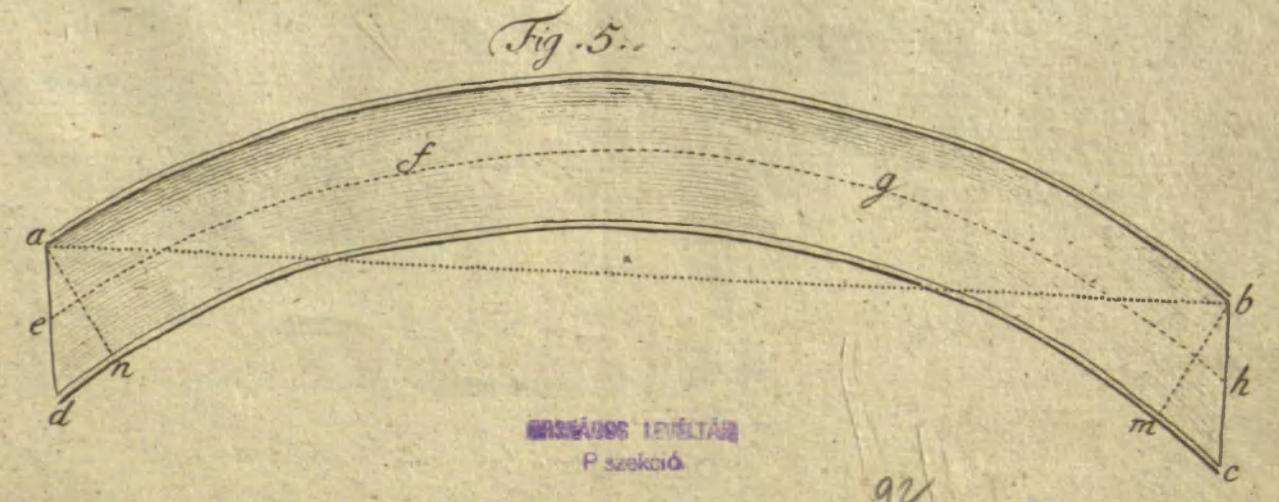
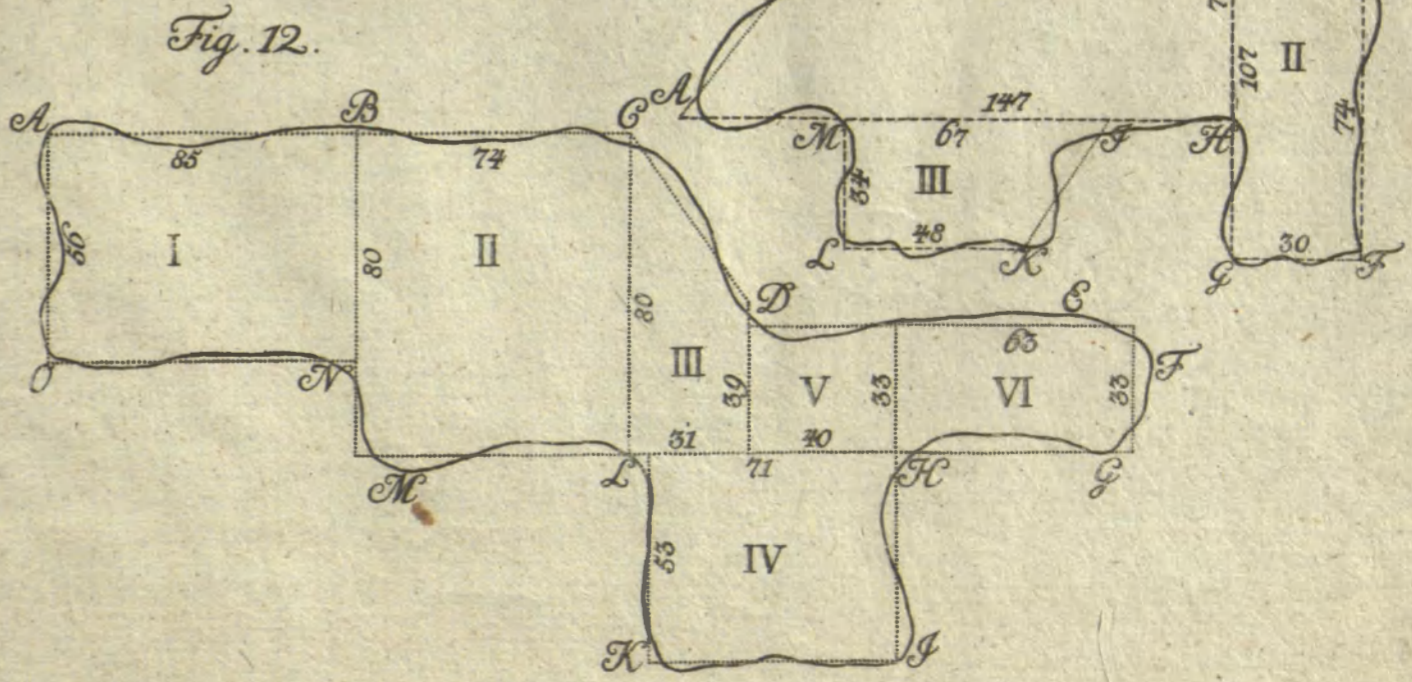
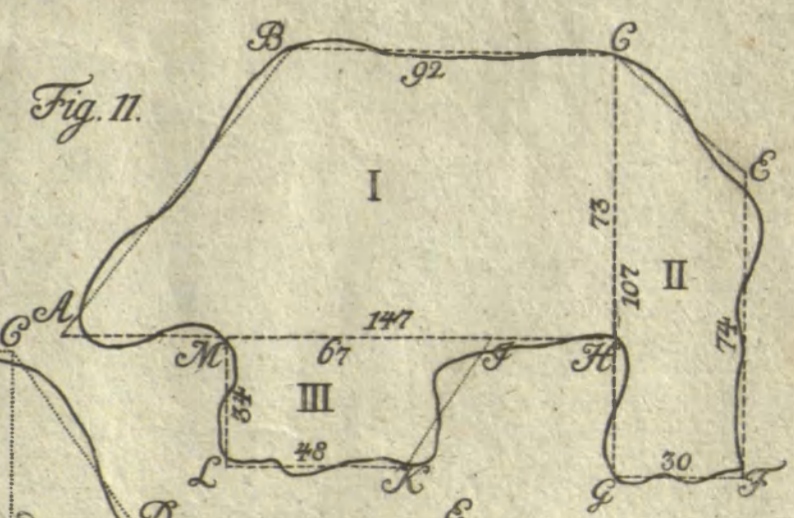
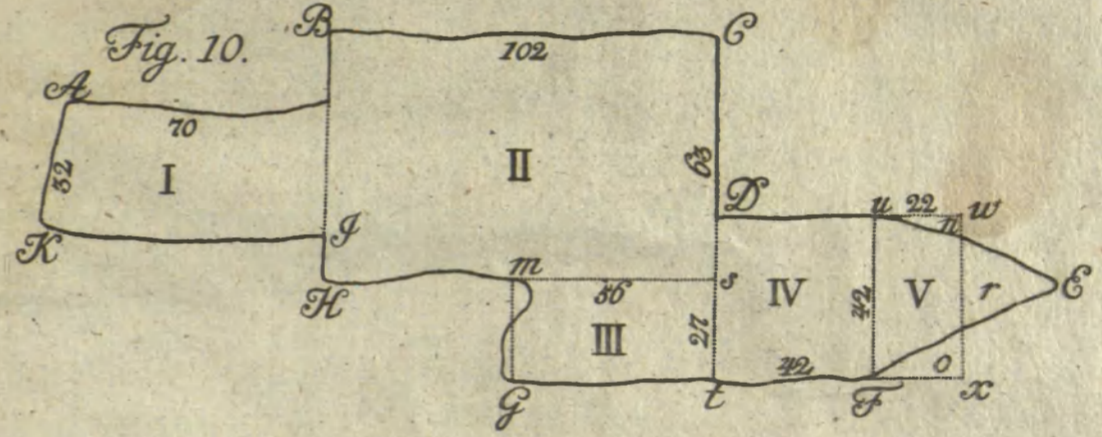
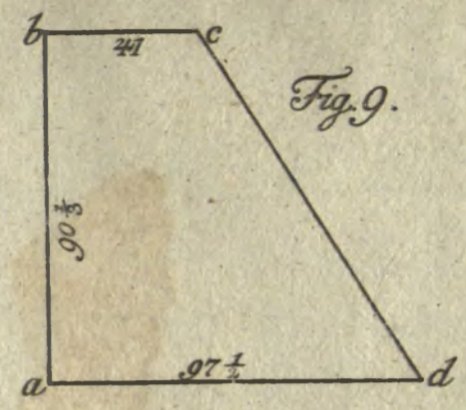
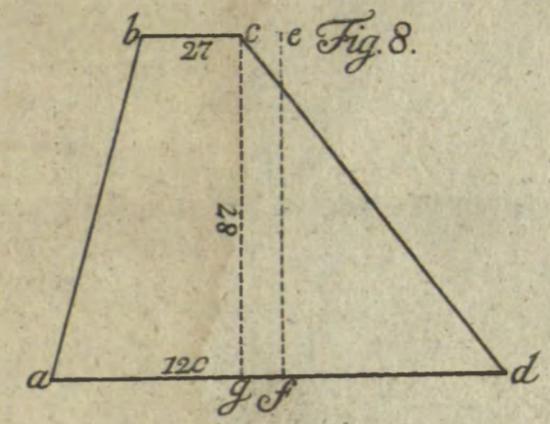
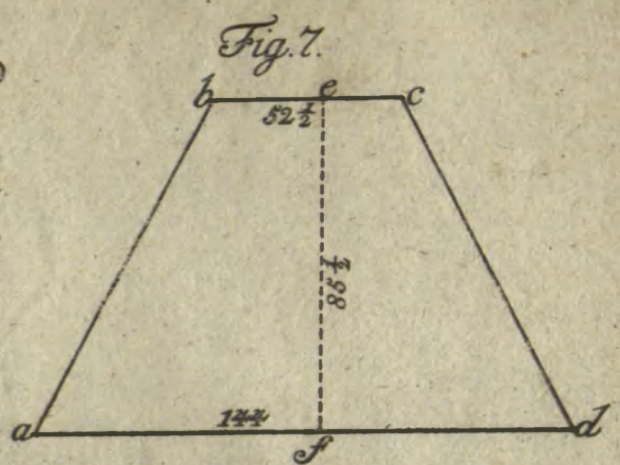
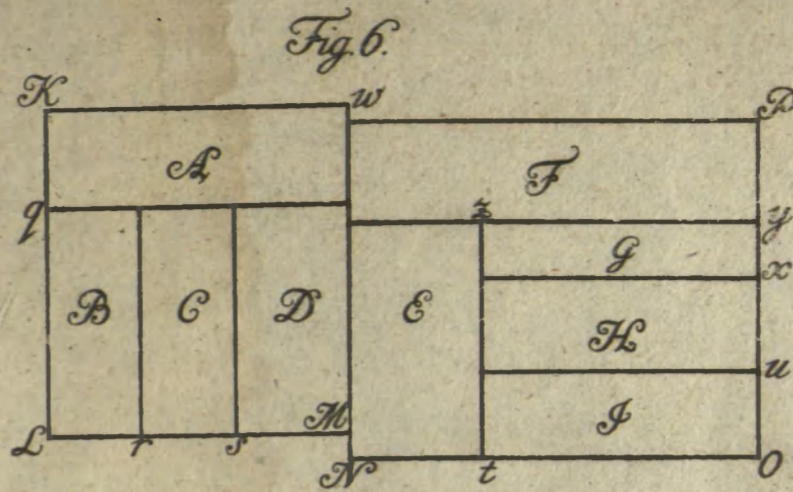

Fig. 5.

BRISGÁOS LEVÉLTÁR
P szakció

N^{ro} 5.

N. VÁRMEGYE

N. URASSÁG.

Sommás Foglalattya

A'

N. HELYSEGNEK.

Távúl van a' Helytől, holott Héti vásárok tartatnak N.N. mértföldnyire.

- A' Isénának mázsája 30 Kr.
- A' farjúnak mázsája 15 Kr.
- A' Bornak Akója 1 For. 30 Kr.
- A' kemény Fának öle 2 For. 30 Kr.
- A' Lágý Fának öle 1 For. 20 Kr.

Y

Magyar Királyság
P. Szekció

		Szőlők			Erdők				
a' füzé	a' fájú	Sommája		A' Bor	Sommája		ke-ny	ágy	Jegyzések.
Mízfa	a' hól- foldekn.	a' □ ölek.	Akó	a' hól- foldek	a' □ ölekn.	F a	öle k		

20	10	—	800	15	69	390	24	15
----	----	---	-----	----	----	-----	----	----

Magyar Nemzeti
P. Szekció

Pénzbéli Számvetés

Pénzbéli Számvetés	Különösen			Özveséggel		
	Forint	Kr.	pé.	Forint	Kr.	pé.
Az Aratásból bé-véetett — Mérő Búza; mérője 2 F. — Kr.						
48 — Rozs. — 1 F. 30 Kr.	72					
64 — Árpa. — 1 F. — Kr.	64					
— — Zab. — — F. 30 Kr.						
Somma	136					
Ebből esik Jövedelem egy esztendőre				209	15	
20 Mázsa Féna: mázsája 30 Kr.	10					
10 — farju : — 15 Kr.	2	30		12		
15 Akó Bor: alója 1 For. 30 Kr.				22	30	
24 Ölkemény Fa: öle 2 For. — Kr.	48				30	
45 — Lágý Fa: — 1 For. 20 Kr.	60					
Az egész jövedelemnek Sommája				108		
				352	15	